

Absolwenci bez pracy

Bezrobocie to problem szczególnie dla ludzi młodych. Około 30 tysięcy Wielkopolan do 25. roku życia nie ma stałego zatrudnienia. Jak im pomóc?

Od kilku lat, wraz z trwającym w Europie i na świecie kryzysem gospodarczym, coraz poważniejszym problemem jest wzrost bezrobocia, zwłaszcza wśród młodych. Absolwenci uczelni, 20- i 30-latkowie, stanowią w niektórych krajach europejskich, np. w Hiszpanii czy we Włoszech, ponad 45 proc. bezrobotnych. W Wielkopolsce wygląda to znacznie lepiej, ale i tak około 20 proc. zarejestrowanych osób bez pracy ma 25 lub mniej lat, a więc trafia do „pośredniaka” krótko po ukończeniu edukacji.

Wrzesień to już ostatni miesiąc, kiedy można zdobyć pracę sezonową. Jesienią kończą się dodatkowe prace m.in. w rolnictwie, turystyce i w usługach. Najwyższy w Polsce od 2008 r. poziom bezrobocia – sięgający 13 proc. – jeszcze wzrośnie, bo po wakacjach do pośredniaków zaczynają zgłaszać się też tegoroczni absolwenci szkół i uczelni.

Problem społeczny i polityczny dostrzegła Komisja Europejska, która na walkę z bezrobociem wśród młodych ludzi zamierza przeznaczyć 8 mld euro w latach 2014-2020. I choć w Polsce sytuacja wygląda pod tym względem nieco lepiej, to do naszego kraju może trafić nawet 2 mld eurofunduszy przeznaczonych wyłącznie na ten cel.

Bezrobocie rośnie, bo firmy w kryzysie niechętnie zatrudniają, a czasami wręcz za-

FOT. P. RATAJCZAK

By zminimalizować ryzyko zostania bezrobotnym po studiach, należy dobrze przemyśleć wybierany kierunek. Akurat studenci Politechniki Poznańskiej po zdobyciu dyplomu mają duże szanse na dobrą pracę.

wieszają funkcjonowanie (problem pojawia się, gdy dotyczy to kilku podmiotów w jednym miejscu, co widać choćby po pilskim przykładzie). Naukę kończą roczniki wyżu demograficznego i każdego roku szkoły dostarczają kilkuset tysięcy nowych rąk do pracy, których rynek w żaden sposób nie potrafi zagospodarować. Problemem są też kierunki nauczania niedostosowane do realiów rynkowych i oczeki-

wań przedsiębiorców. Potwierdzają to także badania Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Poznaniu.

Publicyści piszą o straconym pokoleniu, młodzi są sfrustrowani, że po ukończeniu szkoły nie mogą znaleźć pracy. W Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego trwa dyskusja, czy warto kształcić na studiach tak dużą liczbę młodzieży, czy lepiej wrócić do kształcenia zawodowego

i technicznego, dającego większe szanse na etat.

Zdaniem szefowej resortu Barbary Kudryckiej, choć Polacy marzą o studiach wyższych i o atrakcyjnej pracy po nich, większość powinna najpierw ukończyć kierunki zawodowe, a dopiero później najlepsi mogliby zdecydować się na kształcenie uniwersyteckie.

Prezes Polskiej Akademii Nauk Michał Kleiber twierdzi

wręcz, że obecnie zbyt wielu młodych ludzi kończy wyższe uczelnie. Rynek pracy nie może ich wchłonąć, choć za kilkanaście lat ta sytuacja może się zmienić.

Kto jest najbardziej narażony na pozostawanie bez pracy? Po jakich kierunkach w Wielkopolsce trudniej o etat? Jak aktywizują bezrobotnych urzędy pracy w naszym regionie?

>> **strony 8-9**

Jest sekretarz

Urząd Marszałkowski po raz pierwszy ma sekretarza województwa. Funkcję tę, od września, objął Adam Habryło, wcześniej pracujący jako sekretarz powiatu poznańskiego. >> **strona 2**

Prawo do nauki

Czy jako obywatele państwa będącego członkiem UE możemy posłać dziecko do szkoły lub podjąć studia w dowolnym kraju unijnym? Kolejny odcinek z cyklu o naszych prawach z okazji Europejskiego Roku Obywateli. >> **strona 4**

Wzór z Hesji

Partnerski region Wielkopolski – niemiecka Hesja zaprasza na seminarium w Poznaniu, podczas którego podzieli się bogatymi doświadczeniami z zakresu gospodarki odpadami i energii odnawialnej. >> **strona 4**

Stanął wieszcz

We wrześniu 1899 roku w Miłosławiu uroczystie odsłonięto pomnik Juliusza Słowackiego – pierwszy postawiony wieszczowi na ziemiach polskich. >> **strona 7**

Inna strona samorządu

Premier woli słusarzy od politologów – a jak jest u marszałka? Mamy puchar w siatkówkę atrakcji dla wszystkich mieszkańców. (choć nie ten najważniejszy...)! Kogo nazywano w szkole Strusiem Pędziwiatrem? >> **strona 16**

Podziękowali za chleb

XV Wojewódzko-Archidiecejalne Dożynki Wielkopolskie odbyły się 25 sierpnia w Środzie Wielkopolskiej.

– Bochen chleba dożynkowego łączy i za każdym razem uświadamia, co jest istotą naszego życia i codziennej pracy – mówił podczas uroczystości na średzkim Starym Rynku jej gospodarz marszałek Marek Woźniak.

Dziękczynną mszę św. odprawił metropolita poznański abp Stanisław Gądecki. A uczestnicy dożynek zostali poczęstowani chlebem wypieczonym z tegorocznych zbiorów, przyniesionym przez starostów Agatę Stępe i Józefa Korczyka. Po obrzędach dziękczynnych nie zabrakło dobrej zabawy, której zwieńczeniem był występ zespołu Bajm. >> **strona 3**

FOT. Z. NOWICKI

Kulturalna jesień

Premiery w teatrach Poznania i Kalisza, festiwal chopinowski w Ostrowie, jubileuszowy spektakl tancerzy PTT, powrót na deski zespołów opery i filharmonii. Wraz z końcem lata rozkręca się na dobre nowy sezon artystyczny w marszałkowskich instytucjach kultury w Wielkopolsce.

Wrzesień przyniósł też nowe realizacje w ramach projektu „Wielkopolska: Rewolucje”. Michał Borczuch wyreżyserował przedstawienie „Lepiej tam nie idź” – w Szamocinie wystąpiły dzieci z tamtejszego domu dziecka. Z kolei inspirowany powieścią Marii Dąbrowskiej spektakl „Noce i dnie” w choreografii Mikołaja Mikołajczyka został pokazany w Zakrzewskim Domu Kultury „Dom Polski”. >> **strona 2**

Będzie innowacyjnie

W dniach 23-27 września samorząd województwa, już po raz siódmy, organizuje w Wielkopolsce Światowe Dni Innowacji. Tradycyjnie nie zabraknie atrakcji dla wszystkich mieszkańców. Na placu Mickiewicza w dniach 23-29 września stanie specjalny kontener, będący przestrzenią wystawy „PackDESIGN from Wielkopolska”. To ekspozycja, którą samorząd województwa pokazywał w kwietniu w stolicy światowego designu – Mediolanie.

Przez kilka dni odbywać się będą dyskusje i warsztaty – m.in. o nowoczesnym patriotyzmie gospodarczym, o nowych instrumentach finansowych dla firm, o szerokopasmowym internecie, o innowacyjnych metodach w nauczaniu. >> **strona 5**

na wstępie

Cieszyć się? Mobilizować!

Artur Boinński

Statystyka ma to do siebie, że zazwyczaj można te same fakty pokazać w różny sposób.

Te z lipca można tak: Poznań to miasto o najniższym (4,4 proc.) bezrobociu w kraju; jeszcze tylko dwa mogą się pochwalić tym wskaźnikiem na poziomie poniżej 5 procent. Wielkopolskie zaś to jedyne polskie województwo z jednocyfrowym (9,6 proc.) odsetkiem osób pozostających bez pracy.

Można jednak i tak: W całym regionie co najmniej 140 tysięcy mieszkańców nie ma oficjalnego zatrudnienia, w samym Poznaniu – jest to niemal 15 tysięcy. Mamy takie powiaty, gdzie bezrobocie przekracza 21 procent! Szczególnie boleśnie problem ze znalezieniem satysfakcjonującej pracy odczuwają świeżo upieczeni absolwenci.

Cieszyć się zatem czy martwić? Odpowiem: mobilizować! Do jak najskuteczniejszego wykorzystania funduszy dostępnych na aktywną pomoc bezrobotnym. Do próby dostosowania struktury szkolnictwa do potrzeb rynku. A przede wszystkim – do działań wspomagających rozwój regionalnej gospodarki, bo tylko to może nam przynieść dodatkowe miejsca pracy. ●

Jak pomóc osobom wykluczonym społecznie

Specjaliści od polityki społecznej i przedstawiciele urzędów pracy dyskutowali 4 września w Poznaniu o tym, jak wspólnie rozwiązywać problemy.

Seminarium pn. „Współpraca międzyinstytucjonalna w kontekście planowanych zmian ustawowych” rozpoczął członek zarządu województwa Tomasz Bugajski, który poprosił gości o uczczenie chwilą ciszy pamięci Marka Stefaniaka, twórcy i dyrektora Wielkopolskiego Centrum Pomocy Bliźniemu Monar Markot w Rożnowicach.

Samorząd województwa połączył siły z Wojewódzkim Urzędem Pracy w Poznaniu oraz Regionalnym Ośrodkiem Polityki Społecznej, by wspólnie porozmawiać o problemach

i sposobach ich rozwiązywania. – Frekwencja na tym spotkaniu świadczy o tym, jak ważna to dla nas tematyka. Efektywna pomoc wykluczonym społecznie polega na połączeniu usług skierowanych do osób bezrobotnych oraz wymagających pomocy społecznej – stwierdził Tomasz Bugajski.

Omówiono m.in. zagadnienia dotyczące pracy z klientem, nowelizacji ustawy o promocji zatrudnienia, a także współdziałania ośrodków pomocy społecznej i urzędów pracy. Część panelowa dotyczyła natomiast planowanej reformy PUP i podziału bezrobotnych na grupy oraz roli samorządu województwa na rynku pracy w kontekście nowego budżetu UE. RAK

Przyjaźni niepełnosprawnym

Samorząd województwa ogłosił IV edycję konkursu „Wielkopolska Otwarta dla Niepełnosprawnych”.

Celem przedsięwzięcia, skierowanego do wielkopolskich powiatów i gmin, jest promocja oraz nagrodzenie dobrych praktyk dotyczących rozwoju ekonomii społecznej, zwłaszcza w zakresie wsparcia osób niepełnosprawnych. Konkurs ma też inspirować samorządy do dalszych działań na rzecz tych osób.

Zgłoszenia będą przyjmowane przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Poznaniu do 31 października, a rozstrzygnięcie zaplanowano najpóźniej 30 czerwca 2014 r.

Szczegółowych informacji pod nr. tel. 61 85 67 326 udzielają Aleksandra Krawczyk i Aldona Lewandowska. Projekt jest współfinansowany przez Unię Europejską z Europejskiego Funduszu Społecznego. RAK

Kulturalna jesień

Nowe propozycje marszałkowskich scen muzycznych i dramatycznych w Wielkopolsce.

Koniec lata oznacza start nowego sezonu artystycznego w instytucjach kultury. Co na początek serwują nam placówki podległe samorządowi województwa?

Poznański Teatr Nowy zaczyna 13 września na Trzeciej Scenie premierą dramatu komijnego „Lekcja” Eugène Ionesco, w reżyserii Waldemara Szczepaniaka. A już w październiku kolejna, zapowiadająca się wyjątkowo ciekawie, nowość: „Mr. Barańczak”, wyreżyserowany przez Jerzego Satanowskiego.

Także 13 września w hali nr 2 MTP Polski Teatr Tańca zaprezentuje VI odcinek cyklu przygotowywanego z okazji 40-lecia instytucji. Zobaczymy „(Nie)bezpieczne związki”, które będą też okazją do świętowania dwóch jubileuszy pracy artystycznej: 45-lecia dyrektora PTT Ewy Wycichowskiej oraz 20-lecia Kariny Adamczak-Kasprzak, I solistki PTT.

Teatr im. W. Bogusławskiego w Kaliszu na swoją premierę zaprasza 21 września. Będzie to „Błękitny ptak” belgijskiego noblisty Maurice’a Maeterlincka, w reżyserii Łukasza Zaleskiego. Spektakl zrealizowano na podstawie zamówionego przez teatr nowego przekładu tej sztuki.

Teatr Wielki w Poznaniu intensywnie przygotowuje się do październikowej premiery „Parsifala” Wagnera. Opera z regularnymi spektaklami ze swojego repertuaru rusza natomiast 21 września.

W przedstawieniu w Zakrzewie obok amatorów wystąpił też aktor Adam Ferency.

Filharmonia Poznańska oficjalnie nowy sezon zainauguruje koncertem w Auli UAM 4 października. Wcześniej filharmoników będzie jednak można usłyszeć 19 września w Ostrowie na inauguracji festiwalu „Chopin w barwach jesieni” oraz 29 września w klasztorze w Łądzie nad Wartą (koncert „Wiedeńscy nad Wartą”).

Jeśli o chopinowskim festiwalu mowa – jego 32. edycja odbędzie się w dniach 19-22 września. Posłuchamy wirtuozów z Polski, Bułgarii, Chin i Rosji. Tegoroczny Międzynarodowy Festiwal „Chopin w barwach jesieni” będzie o tyle wyjątkowy, że miejscem koncertów nie będzie jak zwykle Pałac Radziwiłłowski w Antoninie, lecz Ostrowskie Centrum Kultury

i tamtejsza synagoga. Festiwal, współorganizowany przez Centrum Kultury i Sztuki w Kaliszu, jest dofinansowany przez samorząd województwa.

Wrzesień przyniósł też nowe realizacje w ramach projektu „Wielkopolska: Rewolucje”. Ten zainicjowany w ubiegłym roku cykl jest teraz częścią „Budzika kulturalnego. Programu działań promujących i aktywizujących kulturę Wielkopolski”, realizowanego przez samorząd województwa przy wsparciu pieniężnym z WRPO. Przypomnijmy, że założeniem „Rewolucji” jest zwrócenie uwagi na fascynujące zjawiska kulturowe poza stolicą regionu, dzięki połączeniu działań lokalnych społeczności i artystów awangardowych.

Michał Borcuch wyreżyserował przedstawienie „Lepiej tam nie idź”. Na opuszczonego dworca „Stacja Szamocin” wystąpiły dzieci z Domu Dziecka w Szamocinie oraz związane z teatrem prowadzonym przez lokalną społeczniczkę i artystkę Lubę Zarembińską. Z kolei inspirowany powieścią Marii Dąbrowskiej spektakl „Noce i dnie” w choreografii Mikołaja Mikołajczyka został pokazany w Zakrzewskim Domu Kultury „Dom Polski” w Zakrzewie i był kontynuacją współpracy z miejscowym Zespołem Śpiewaczym „Wrzos”. Obie prezentacje będzie można obejrzeć w grudniu w Poznaniu.

Więcej o opisywanych wydarzeniach na www.umww.pl i stronach internetowych poszczególnych instytucji. ABO

Województwo z sekretarzem

Adam Habryło (na zdjęciu) rozpoczął od września pracę jako sekretarz województwa.

W innych urzędach marszałkowskich takie stanowisko istniało już wcześniej, w Wielkopolsce – sekretarz województwa, po przeprowadzonym konkursie, został powołany po raz pierwszy.

Do zadań Adama Habryły należy zapewnienie sprawnego funkcjonowania UMWW, będzie więc odpowiedzialny w urzędzie za sprawy organizacyjno-administracyjne oraz zarządzanie zasobami ludzkimi. Sekretarz województwa został jednocześnie pełniącym obowiązki dyrektora Departamentu Administracyjnego, ma też nadzorować pracę De-

partamentu Organizacyjnego i Kadr.

Adam Habryło jest absolwentem prawa na UAM. Większość jego kariery zawodowej jest związana ze Starostwem Powiatowym w Poznaniu, gdzie pracował przez 13 lat. Zaczynał od najniższych szczebli urzędniczych, by w 2008 roku zostać sekretarzem powiatu. ABO

Wschodowi trzeba ułatwić, ale też go sprawdzać

Jak postrzegają funkcjonowanie Partnerstwa Wschodniego samorządowcy z krajów objętych tym programem?

Członkowie Konferencji Władz Lokalnych i Regionalnych Partnerstwa Wschodniego (CORLEAP) obradowali 3 września w Wilnie (ze względu na przewodnictwo Litwy w UE). Dyskutowali o założeniach, które zostaną przekazane szefom państw i rządów krajów Partnerstwa Wschodniego podczas ich wileńskiego szczytu pod koniec listopada.

– CORLEAP powinien bacznie przyglądać się działaniom instytucji unijnych,

sprawdzając, czy rzeczywistość ułatwiają krajom partnerstwa dostęp do przeznaczonych dla nich środków finansowych i usuwają bariery przy realizacji projektów. Z drugiej zaś strony powinni być recenzentem działań rządów państw partnerstwa w sprawach, czy podjęte zobowiązania, w tym szczególnie deklaracje przestrzegania zasad demokratycznych, są faktycznie realizowane – mówił podczas obrad marszałek Marek Woźniak, członek CORLEAP (przypomnijmy, że założycielskie posiedzenie tego gremium odbyło się we wrześniu 2011 roku w Poznaniu). ABO

Bochen chleba symbolem dostatku

W ostatnią niedzielę sierpnia wielkopolscy rolnicy świętowali w Środzie Wielkopolskiej.

Marszałek Marek Woźniak odebrał dożynkowy chleb od starościny Agaty Stępy i starosty Józefa Korczyka.

Smak chleba, którym dzielimy się wspólnie, nie ma sobie równych – mówi polskie przysłowie. A nade wszystko smakuje bochen chleba dożynkowego, który łączy i za każdym razem uświadamia, co jest istotą naszego życia i codziennej pracy – podkreślał marszałek Marek Woźniak podczas uroczystości dożynkowych w Środzie Wielkopolskiej.

Marszałek był gospodarzem XV Wojewódzko-Archidiecezjalnych Dożynek Wielkopolskich, które odbyły się 25 sierpnia na średzkim Starym Rynku, a funkcję współgospodarzy pełnili starosta Tomasz Pawlicki i burmistrz Środy Wlkp. Wojciech Ziętkowski. Uroczystą mszę świętą odprawił metropolita po-

znański abp Stanisław Gądecki, wyrażając w kazaniu niepokój i troskę o los małych, rodzinnych gospodarstw rolnych.

– Dożynkowy chleb jest symbolem dostatku, ale i wspólnoty, dzięki której powstaje i która decyduje o jego sprawiedliwym podziale – dodał marszałek. – Tradycja wyrażająca się w symbolice święta plonów jest nie tylko obrzędem, ale też ważnym przesłaniem. Przesłaniem, którego właściwe odczytanie łączy nas z przeszłością i daje siłę do działania dziś.

Barwne obrzędy dożynkowe zaprezentował na scenie Zespół Pieśni i Tańca „Wielkopole” z Środy Wlkp. Następnie marszałek, arcybiskup oraz starostowie dożynek Agata Stę-

pa z Rusiborka i Józef Korczyk z Gablina przeszli z bochenami pieczywa wokół rynku, by poczęstować dożynkowym chlebem mieszkańców Środy Wielkopolskiej i gości.

Dzieciom najbardziej spodobała się wystawa sprzętu rolniczego, którą otworzył członek zarządu województwa Krzysztof Grabowski. Można było podziwiać kombajn sterowany joystickiem, nowoczesne traktory z klimatyzacją oraz specjalistyczny sprzęt do uprawy i nawożenia ziemi. Przygotowano również punkty informacyjne i stoiska, a w konkursie na najciekawsze z nich zwyciężył Folwark Ogniewo. Nagrody otrzymali też bank SGB oraz Koło Gospodyń Wiejskich Zwola.

W konkursie na „Najładniejszy wieniec dożynkowy” nagrodę marszałka za pierwsze miejsce zdobył powiat czarnkowsko-trzcianecki, a na podium znalazły się też powiat pilski i dekanat pniewski.

Wieczorem w parku Łazienki odbyła się część artystyczna. Na scenie wystąpili: Szczuny z Sulęcinka, kapela Średzioki i Kis Lech Stawski, a na zakończenie – gwiazda wieczoru – zespół Bajm.

W dożynkowych uroczystościach wzięli udział m.in. przedstawiciele Kancelarii Prezydenta RP, Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, wielkopolscy parlamentarzyści, wojewoda oraz samorządowcy z regionu, w tym m.in. radni sejmiku. RAK

Dożynkowym chlebem dzielił się z uczestnikami uroczystości m.in. abp Stanisław Gądecki.

Organizatorzy wystawy sprzętu rolniczego przygotowali też liczne atrakcje dla najmłodszych.

Zwieńczeniem uroczystości był wieczorny koncert zespołu Bajm.

Polonez zatańczony na średzkim rynku spodobał się licznie zgromadzonym mieszkańcom miasta i zaproszonym gościom.

Przy wojewódzkim dożynkowym wieniec zagrała orkiestra dęta Ochotniczej Straży Pożarnej w Środzie Wielkopolskiej.

Oddali hołd

Przełom sierpnia i września to czas ważnych dla Polaków rocznic. W wielkopolskich uroczystościach wzięli udział przedstawiciele władz województwa.

15 sierpnia wicemarszałek Wojciech Jankowiak i członek zarządu województwa Krzysztof Grabowski uczestniczyli w zorganizowanych w Środzie Wielkopolskiej obchodach 93. rocznicy Cudu nad Wisłą. Walczących za ojczyznę upamiętniono złożeniem kwiatów i modlitwą w średzkiej kolegiacie.

Z kolei 31 sierpnia w Poznaniu odbyły się obchody Dnia Solidarności i Wolności. Podczas mszy w kościele oo. dominikanów i pod Poznańskimi Krzyżami świętowano 33. rocznicę podpisania Porozumień Sierpniowych oraz 30. rocznicę powstania Solidarności Walczącej w Poznaniu. Samorząd województwa reprezentował podczas tych wydarzeń wicemarszałek Wojciech Jankowiak.

Natomiast 1 września marszałek Marek Woźniak wzięł udział w wojewódzkich obchodach 74. rocznicy wybuchu II wojny światowej. Ofiary napisał na Polskę uczczono uroczystością przy pomniku Armii Poznań oraz mszą w kościele pw. św. Józefa. ABO

Rozwiązania dla środowiska

Hesja zaprezentuje w Poznaniu swoje doświadczenia z zakresu gospodarki odpadami i energii odnawialnej.

Hesję z Polską, a zwłaszcza z Wielkopolską, która jest regionem partnerskim landu, łączą żywe kontakty gospodarcze oraz ścisłe współdziałanie na forum Unii Europejskiej. Coraz większą rolę odgrywa też współpraca w dziedzinie ochrony środowiska.

W zakresie energii odnawialnej, zagospodarowania odpadów czy gospodarki wodno-ściekowej ten niemiecki land ma naprawdę spore doświadczenie. Heska branża technologii środowiskowych to aż 1300 podmiotów (93 proc. z nich to małe i średnie przedsiębiorstwa), które zatrudniają ponad 50 tysięcy osób i mają prawie 14,5 mld euro rocznego obrotu.

Także heskie rozwiązania instytucjonalne w tym zakresie warte są podpatrzania. Funkcjonuje tam wiele instytucji badawczych zajmujących się technologiami środowiskowymi. Współpraca pomiędzy gospodarką i nauką sprawia, że nowe technologie, te-

Elektrownia na biomasę w Flörsheim koło Frankfurtu nad Menem, z widoczną na pierwszym planie ścianką wspinaczkową, stanowi element parku energetycznego House of Clean Energy i przykład integracji projektu środowiskowego z funkcjami rekreacyjnymi.

stowane i opracowane w Hesji, znajdują zastosowanie u klientów na całym świecie.

Program pod nazwą Hessen-Umwelttech, stworzony i koordynowany przez Hessen

Trade & Invest GmbH, spółkę kraju związkowego zajmującą się wspieraniem rozwoju gospodarczego na terenie landu, jest platformą skupiającą podmioty heskiej branży śro-

wiskowej. Program pomaga przedsiębiorstwom w znalezieniu właściwych partnerów naukowych i oferuje aktywne wsparcie eksportu heskich technologii. Hessen-Umwelt-

tech angażuje się również w inicjatywy eksportowe, które mają znaczenie dla branży środowiskowej, a które są koordynowane z poziomu federalnego w Niemczech.

O doświadczeniach partnerskiego landu będzie można posłuchać podczas seminarium „Hesja: lider technologii środowiskowych”, organizowanego przez Hessen Trade & Invest wraz z Centrum Współpracy Gospodarczej Hesja-Polska.

Odbydzie się ono podczas targów POLEKO, 9 października w pawilonie 10 MTP o godzinie 10. Udział w seminarium jest bezpłatny, po wcześniejszym (do 30 września) przesłaniu zgłoszenia na adres: jaroslav.frackowiak@hesja-polska.pl.

Patronat honorowy nad wydarzeniem objęli: marszałek województwa wielkopolskiego Marek Woźniak oraz minister gospodarki, transportu i rozwoju regionalnego Hesji Florian Rentsch. „Monitor” jest patronem medialnym seminarium. ABO

Nauka za granicą

Wielu uczniów i studentów rozpoczyna właśnie naukę w nowych szkołach i na nowych uczelniach. Jako obywatel UE przysługuje nam prawo do kształcenia się w każdym z państw członkowskich na takich samych zasadach jak osobom pochodzącym z kraju, w którym znajduje się szkoła.

Gdy przeprowadzamy się z dziećmi do innego kraju Unii Europejskiej, mają one prawo uczęszczać do szkoły zgodnie ze swoją grupą wiekową i poziomem wykształcenia. Nasze dzieci są również uprawnione do bezpłatnej nauki języka ojczystego nowego kraju, aby zapewnić im szybką adaptację w nowym środowisku.

Pamiętajmy jednak, że system oświaty może się zdecydowanie różnić od tego, w którym dotychczas się kształciliśmy. W UE nie funkcjonuje automatyczne uznawanie świadectw szkolnych, więc w niektórych państwach przed zapisem dziecka do wybranej szkoły będziemy mu-

sieli wystąpić do właściwych urzędów, aby uznały jego wcześniejsze świadectwa.

Prawo do nauki w całej UE rością się również na szkoły wyższe, jednak należy pamiętać, że warunki przyjęcia na studia różnią się w poszczególnych krajach. Istnieją również znaczne różnice w opłatach, ponieważ w niektórych państwach Unii studia są bezpłatne, a w innych wiążą się z wysokimi kosztami. Studentom przysługuje pomoc finansowa, jednak w stosunku do obcokrajowców mogą obowiązywać specjalne zasady jej przyznawania. Podobnie jak świadectwa szkolne, dyplomy szkół wyższych nie są automatycznie uznawane w całej UE i czasami konieczna jest ich nostryfikacja.

2013 to Europejski Rok Obywateli, poświęcony tematyce praw obywatelskich przysługujących osobom pochodzącym z 28 państw członkowskich UE. Biuro Informacyjne Województwa Wielkopolskiego w Brukseli omawia w swoim cyklu najważniejsze przysługujące Europejczykom prawa.

Muzyka na Świętej Górze

Ostatni weekend wrześniowy i pierwszy październikowy – to terminy, które warto sobie zarezerwować!

28 i 29 września oraz 4 i 5 października odbędą się bożeniami na Świętej Górze w Gostyniu koncerty w ramach VIII Festiwalu Muzyki Oratoryjnej „Musica Sacromontana”.

Organizowany od 2006 roku festiwal stał się rozpoznawalną marką i przynosi zawsze niezwykle odkrycia muzyczne zarówno dotyczący miejscowych zbiorów, jak i propozycji świa-

towych. Co nas czeka w tym roku?

Nawiązując do obchodzonego w Kościele katolickim Roku Wiary, podczas pierwszego koncertu organizatorzy proponują różne wersje Credo, wyrażonego w mszach skomponowanych m.in. przez Vivaldiego, Mozarta czy Zeidlera. Podczas drugiego dnia zabrzmie „Oratorium o śmierci Świętego Filipa Neri” Pasquale Anfossiego. Joseph Schnabel swoją „Mszę As-dur” napisał w 1806 roku w oblężonym Wrocławiu, a my usłyszymy ją w Gostyniu 5 października w wykonaniu or-

kiestry Akademii Beethovenowskiej w Darmstadt. Dzień później na melomanów czeka niezwykle finał. Wirtuoz gitary Carlos Piñana wraz z przyjaciółmi przeniosą nas, w jesienny wieczór, do pełnych słońca kościołów dalekiej Andaluzji, wykonując „Missa Flamenca”.

Wstęp na festiwalowe koncerty jest wolny, a ich szczegółowy program można znaleźć na stronie www.jozefziedler.eu. Samorząd województwa wsparł finansowo to przedsięwzięcie, a „Monitor Wielkopolski” jest jednym z patronów medialnych. ABO

Bieg w Racocie

W sobotę 14 września na stadionie hippicznym w Racocie odbędzie się jubileuszowy XX Bieg Olimpijski.

„Jeśli stanąłeś na starcie biegu, to już zwyciężyłeś – choćby przybiegł ostatni” – to hasło imprezy, w której udział weźmie wielu znakomitych sportowców i gości.

Zawody na dystansie 5 km mają popularyzować bieganie wśród dzieci i dorosłych oraz zachęcać do aktywności sportowej. RAK

O transporcie

9 października w Concordia Design w Poznaniu odbędzie się II Kongres Transportu Publicznego.

Jak inwestować, oszczędzać? Jak sprostać wymaganiom pasażerów? Odpowiedzi na te pytania będą poszukiwali uczestnicy poznańskiego kongresu. Wydarzeniami towarzyszącymi są m.in. Okrągły Stół Transportu Publicznego oraz Forum Inwestycji Tramwajowych. Patronat nad spotkaniem objął m.in. marszałek Marek Woźniak. Udział w kongresie jest bezpłatny, a zgłoszenia przyjmowane są na stronie www.tor-konferencje.pl. RAK

„Wielkopole” wrócili z nagrodą z Wisły

Działający przy Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej i Centrum Animacji Kultury w Poznaniu Zespół Folklorystyczny „Wielkopole” zdobył jedną z głównych nagród 24. Międzynarodowych Spotkań Folklorystycznych, które odbyły się w Wiśle na przełomie lipca i sierpnia. Zespół wyróżniono za stylową prezentację regionalnych zwyczajów karnawałowych w strojach, muzyce, tańcach i rekwizytach. RAK

Kreatywność w szkole

Samorząd województwa realizuje projekt, który ma zachęcić uczniów do twórczego i samodzielnego myślenia.

Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu, wspólnie z Poznańskim Akademickim Inkubatorem Przedsiębiorczości, realizuje przedsięwzięcie pn. „Przedsiębiorczość drogą do nauki kreatywności i pracy zespołowej”. Polega ono na promocji nowego podejścia do nauki, pracy zespołowej i innowacyjności wśród uczniów szkół podstawowych i gimnazjów, w oparciu o szeroko pojętą przedsiębiorczość.

Specjaliści wskazują, że w szkołach widoczny jest brak umiejętności kreatywnego myślenia i pracy zespołowej wśród dzieci i młodzieży. Dotyczy to także najmłodszych uczniów z pierwszych klas szkół podstawowych.

Aby kształcić te umiejętności, potrzebne są zmiany w całym procesie dydaktycznym, także w zakresie metod nauczania. Konieczna jest m.in. wiedza i doświadczenie z zakresu psychologii, odpowiednie wykorzystanie materia-

łów dydaktycznych oraz profesjonalnie prowadzone zajęcia.

W Wielkopolsce występują nierówności w ofercie edukacyjnej szkół podstawowych i gimnazjów. Z danych Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej za 2011 rok wynika, że uczni-

owie szkół wiejskich podregionu pilskiego mają najniższe wyniki w regionie, zwłaszcza w zakresie umiejętności wykorzystujących kreatywność i samodzielne myślenie. Dlatego biorą oni udział w pilotażowym projekcie, dzięki któremu staną się bardziej sa-

modzielnymi, skutecznymi w swoich działaniach, a tym samym gotowi do podjęcia trudnych wyzwań na rynku pracy. Z kolei nauczyciele odbyli szkolenia z technik rozwijania twórczego myślenia. Projekt uzupełniają też specjalne gry: planszowa i internetowa, które wykorzystują naturalną chęć uczniów do zabawy.

Realizatorzy przedsięwzięcia zapraszają nauczycieli, pedagogów i dyrektorów szkół na konferencję poświęconą tematyce pobudzania przedsiębiorczości i kreatywności, która odbędzie się 26 września w Concordia Design w Poznaniu. Spotkanie stanowi jeden z elementów siódmej edycji Światowych Dni Innowacji, organizowanych w Poznaniu w dniach 23-27 września.

Projekt jest współfinansowany przez Unię Europejską z Europejskiego Funduszu Społecznego. Więcej informacji o nim i organizowanej konferencji można znaleźć na stronie: www.iw.org.pl/kreatywnyuczen. RAK

Opakowane innowacje

Fragment wystawy, która stanie na placu Mickiewicza.

W dniach 23-27 września samorząd województwa, już po raz siódmy, organizuje w Wielkopolsce Światowe Dni Innowacji.

Na placu Mickiewicza w dniach 23-29 września stanie specjalny kontener, będący przestrzenią wystawy „PackDESIGN from Wielkopolska”. To ekspozycja, którą samorząd województwa pokazywał w kwietniu w Mediolanie. „Opakowanie jest nie tylko zabezpieczeniem dla produktu, ale także, a może przede wszystkim jego wizytówką, ubiorem, zaproszeniem” – jak z tą ideą radzą sobie najlepsi w Wielkopolsce, zobaczymy, odwiedzając wspomnianą wystawę.

„Globalna firma – przekraczanie biznesowego Rubikonu” – to tytuł forum, które inauguruje 23 września ŚDI,

a koncentrować się będzie wokół zagadnienia nowoczesnego patriotyzmu gospodarczego. Kolejne dni wypełnią: konferencja na temat nowoczesnych instrumentów finansowych oraz III Forum Wielkopolskiej Sieci Szerokopasmowej.

Czwartek i piątek (26-27 września) to konferencje i warsztaty, które odbędą się w Concordia Design. Pierwszy dzień upłynie pod hasłem: „Przedsiębiorczość, kreatywność – łamanie schematów” (w ramach projektu, o którym więcej piszemy obok), drugi – „Przedsiębiorczość akademicka – pomost między nauką a biznesem”. W tym samym miejscu przez cały tydzień odbywać się będą warsztaty „Design your success”, „Make it” oraz „Młody przedsiębiorca”.

Szczegóły na stronie: sdi.wielkopolska.pl. ABO

PROMOCJA

ZAPROSZENIE NA KONFERENCJĘ POŚWIĘCONĄ UNIJNEMU WSPARCIU MIKRO, MAŁYCH I ŚREDNICH PRZEDSIĘBIORSTW

Marszałek Województwa Wielkopolskiego wspólnie z Bankiem Gospodarstwa Krajowego zaprasza na konferencję pn. „Innowacyjne instrumenty finansowe wsparcia sektora MŚP”, poświęconą inicjatywie JEREMIE.

Spotkanie odbędzie się 24 września 2013 r. w Poznaniu, w hotelu Mercure.

Konferencja będzie jednym z wydarzeń w ramach Światowych Dni Innowacji, których celem jest stworzenie platformy edukacyjnej pomiędzy specjalistami różnych dziedzin, w tym między innymi gospodarki, ekonomii, kultury i społeczeństwa informacyjnego. Spotkanie poświęcone będzie roli instrumentów inżynierii finansowej w rozwoju mikro, małych i średnich przedsiębiorstw.

Gościem specjalnym wydarzenia będzie **prof. Dariusz Rosati**.

Podczas konferencji przedsiębiorcy będą mogli spotkać się z pośrednikami finansowymi działającymi w województwie wielkopolskim, którzy szczegółowo odpowiedzą na pytania oraz przedstawią propozycje korzystania z pożyczek oraz poręczeń, oferowanych w ramach unijnej inicjatywy JEREMIE.

Zainteresowanych udziałem w wyżej wymienionym spotkaniu zapraszamy do zapoznania się ze stroną www.jeremie.com.pl. Udział w konferencji jest bezpłatny. Formularz rejestracyjny dostępny jest na stronie internetowej. Liczba miejsc ograniczona.

Ulica Philipsa – nowa arteria komunikacyjna w Pile

Zakończono, realizowane przez miasto Piła z udziałem środków europejskich, przedsięwzięcie „Budowa ul. Philipsa w Pile, łączącej drogi o znaczeniu regionalnym”.

Zdaniem Piotra Głowskiego, Prezydenta Miasta Piły, projekt zawiera nie tylko walory komunikacyjne, ale jest również kolejnym ważnym etapem aktywizacji terenów gospodarczych miasta, podnoszącą atrakcyjność Piły w skali regionu oraz jakością życia lokalnej społeczności. Jest też istotnym elementem budowy docelowego układu ulicznego miasta w powiązaniu z siecią dróg regionalnych.

Inwestycja została ujęta na liście projektów kluczowych Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013, Priorytet II Infrastruktura komunikacyjna, Działanie 2.2 Poprawa dostępności do regionalnego i ponadregionalnego układu drogowego.

FOT. ARCHIWUM URZĘDU MIASTA PIŁY

W ramach budowy drogi powstały m.in. dwa ronda.

Całkowitą wartość projektu określono w umowie na kwotę 7.141.372,69 zł, w tym dofinansowanie z Unii Europejskiej w wysokości 3.664.862,82 zł, tj. 80 proc. wartości kosztów kwalifikowalnych.

Przedmiotem projektu była budowa ulicy Philipsa w Pile, drogi gminnej, od ul. Podchorążych do istniejącego odcinka ul. Philipsa niepodlegającego przebudowie (dawnej al. Wyzwolenia), wraz z nowym

przebiegiem odcinków ul. Podchorążych i części dawnej al. Wyzwolenia, z odwodnieniem i oświetleniem. W ramach budowy drogi powstały dwa skrzyżowania w formie ronda – z al. Powstańców

Wielkopolskich i z ul. Kossaka, skrzyżowanie zwykłe z ul. Chodkiewicza, chodniki, ścieżki rowerowe, oświetlenie uliczne, dwie zatoki autobusowe, oznakowanie pionowe i poziome drogi oraz zieleń przyuliczna.

Długość wybudowanej drogi wynosi 1,059 km. Skrócenie czasu przejazdu pozwoli zaoszczędzić w przewozach pasażerskich i towarowych 14,6 mln zł rocznie. Realizacja projektu umożliwiła także dostęp do 0,7334 ha terenu pod nowe inwestycje.

Nowo powstała ul. Philipsa przebiega w obszarze intensywnego zagospodarowania o charakterze przemysłowo-składowym na odcinku od ul. Kossaka do al. Powstańców Wielkopolskich. Realizacja projektu ma duże znaczenie w aspekcie gospodarczym. Ma również znaczący wpływ na podniesienie jakości życia mieszkańców miasta i regio-

nu, poprawę bezpieczeństwa ruchu drogowego i estetyki krajobrazu.

Ulica usprawnia pasażerski oraz towarowy transport drogowy, w tym ruch tranzytowy i turystyczny, ułatwiając komunikację rowerzystom i pieszym dzięki wybudowanym na całej długości drogi ciągom pieszo-rowerowym. Przedsięwzięcie spójne jest z istniejącymi i planowanymi miejskimi ścieżkami rowerowymi.

Przebieg ul. Philipsa przez tereny aktywności gospodarczej oraz komunikacyjne powiązanie dróg (w tym krajowych, wojewódzkiej i powiatowych) sprawiają, że oddziaływanie projektu jest istotne dla miasta, subregionu pilskiego oraz całego regionu. Efekty projektu będą oddziaływać w aspekcie przestrzennym, komunikacyjnym, gospodarczym, środowiskowym i społecznym.

PROGRAM REGIONALNY
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

WOJEWÓDZTWO
WIELKOPOLSKIE

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013

Innowacyjne projekty biomedyczne Instytutu Obróbki Plastycznej

Poznański Instytut Obróbki Plastycznej świętuje w tym roku 65-lecie. Znana nie tylko w Polsce placówka naukowo-badawcza zajmuje się głównie pozahutniczą obróbką metali, ale jedną z jej specjalizacji są też projekty bioinżynieryjne na miarę XXI wieku.

INOP jest samodzielnym instytutem badawczym podległym Ministerstwu Gospodarki. Naukowcy instytutu zajmują się między innymi bioinżynierią. Projekty realizowane w INOP mogą w przyszłości wpływać na poprawę jakości życia osób wymagających wszczepienia implantów.

– To niezwykle istotna i przyszłościowa dziedzina badań. Potrafimy testować endoprotezy, sprawdzać, jak się zużywają ze względu na materiał, z jakiego zostały wykonane oraz badać wpływ sposobu ustawienia protezy na jej trwałość. To może być kluczowe w bioinżynierii, w której przecieramy nowe ścieżki – mówi dr inż. Hanna Wiśniewska-Weinert, dyrektor INOP.

Obecnie w instytucie trwa praca nad trzema nowoczesnymi projektami (patrz ramka). Jednym z nich jest modyfikacja powierzchni wierzchnich implantów. Aby zapewnić im

FOT. ARCHIWUM

Stanowisko badawcze endoprotez stawu kolanowego.

jak największą antyseptyczność (zwłaszcza w pierwszej fazie po wszczepieniu), mogą być one wzbogacane nanocząsteczkami srebra. Odporność na zakażenia bakteryjne jest bowiem kluczem do sukcesu tego typu operacji.

– Bardzo istotny jest tu do-

bór ilości cząsteczek srebra. Przy odpowiednim poziomie stężenia srebro zabija bakterie gronkowca, ale jednocześnie nie wpływa na przydatne komórki, np. osteoblasty – tłumaczy Jacek Borowski, zastępca dyrektora Instytutu Obróbki Plastycznej.

Projekty rozwojowo-badawcze realizowane przez INOP

- „Badanie parametrów tarcia i zużycia przy różnym ustawieniu wzajemnym elementów endoprotez” (2011-2013). Celem projektu jest udoskonalenie systemu nawigacji chirurgicznej przez wskazanie wzajemnych ustawień głowy i panewki endoprotezy, które zapewnią najmniejsze opory ruchu, najlepszą żywotność oraz najmniejszą ilość uwalnianych w czasie eksploatacji jonów metali. Kwota dofinansowania: 1,1 mln zł.

- „Endoproteza krążka międzykręgowego kręgosłupa – konstrukcja, badania, technologia wytwarzania i przygotowania do zastosowań klinicznych” (2011-2013). Celem projektu jest opracowanie konstrukcji i wytworzenie do zastosowań klinicznych prototypów endoprotezy krążka międzykręgowego kręgosłupa zgodnie z zaleceniami Unii Europejskiej. Kwota dofinansowania: 1,85 mln zł.

- „Charakterystyka zmian parametrów mechanicznych i strukturalnych biomateriałów w przebiegu zużycia endoprotez stawu biodrowego” (2013-2016). Jest to projekt badawczy realizowany w ramach konkursu Narodowego Centrum Nauki SONATA. Celem badań jest charakterystyka procesów zużycia endoprotez stawu biodrowego oraz ocena biologicznej reakcji tkanek okołoprotezowych w przebiegu aseptycznego obluźnienia. Kwota dofinansowania: 498.260 zł.

INOP współpracuje w badaniach między innymi z francuską firmą 2PS, liderem w zakresie pokrywania powierzchni implantów. Na potrzeby realizowanych projektów w instytucie stworzono unikalne w skali kraju stanowiska laboratoryjne do badania endo-

protez biodrowych, krążków międzykręgowych oraz implantów kolanowych. Stanowiska powstały w oparciu o najnowsze trendy w tribologii, czyli nauce o tarcia. Pozwalają one w możliwie najbardziej dokładny sposób zbadać szybkość zużywania się im-

plantu. W ten sposób można testować współczynnik tarcia podczas normalnego funkcjonowania stawu po operacji wszczepienia protezy.

W Laboratorium Inżynierii Powierzchni i Tribologii INOP przeprowadza się niekonwencjonalne badania tribologiczne i wytrzymałościowe oraz konstruuje i wykonuje urządzenia do takich badań. Jednym ze standardowych urządzeń jest tester tribologiczny T-05 typu rolka-kłosek oraz pin-on-disk. Pozostałe to prototypy. Stworzono między innymi nowoczesny symulator do badań elementów trących endoprotez stawu biodrowego SBT-01. Umożliwia on badania tarcia i zużycia w układzie główka-panewka, odwzorowując rzeczywisty ruch i obciążenia, jakie mają miejsce w stawie biodrowym człowieka w czasie chodu.

Patronat honorowy nad jubileuszem 65-lecia INOP objęli: prof. Barbara Kudrycka – minister nauki i szkolnictwa wyższego, Janusz Piechociński – wicepremier i minister gospodarki, Marek Woźniak – marszałek województwa wielkopolskiego, Piotr Florek – wojewoda wielkopolski oraz Ryszard Grobelny – prezydent Poznania.

Wieszcz stanął w Wielkopolsce

W 1899 roku w Miłosławiu ufundowano pierwszy na ziemiach polskich pomnik Juliusza Słowackiego.

W opracowaniach poświęconych Wielkopolsce czasu zaborów można znaleźć wiele informacji na temat pobytu w regionie Adama Mickiewicza, pomiędzy sierpniem 1831 i marcem następnego roku. Autor „Pana Tadeusza” był chętnie wspomniany. W Poznaniu, w maju 1859 roku, odsłonięto jego pierwszy na ziemiach polskich pomnik. Rządziej pamiętamy, że w Wielkopolsce ufundowano również pierwszy monument drugiego z naszych wieszczów romantycznych, Juliusza Słowackiego.

Poeta przybył do Poznania z Paryża 11 kwietnia 1848 roku. Biografowie na ogół zgadzają się z opinią, że chciał się tu spotkać z ukochaną matką. Dziwić może jednak miejsce i osobliwa chwila, ponieważ był to czas wielkopolskiej Wiosny Ludów. Wtedy właśnie podpisywano ugodę w Jarosławcu i stosunki między Polakami i Prusakami najwyraźniej wiodły ku konfrontacji. Przypuszcza się więc, że Słowacki miał do spełnienia misję powierzoną przez demokratyczne kręgi polskiej emigracji. Istotnie, jego żywiołowe zaangażowanie po stronie zwolenników zbrojnej walki z zaborcą może prowadzić do takich wniosków.

Poeta zamieszkał u starego napoleończyka, majora Augusta Bukowieckiego przy ulicy Piekary 16. Uległ miejskiemu nastrojowi, bywał na posiedzeniach polskiego Komitetu Narodowego, bardzo emocjonalnie angażował się w agitację „rewolucyjną”, napisał

entuzjastyczny wiersz „Wtenczas w Poznaniu”. Natchniony zapałem, zachwycony widokiem ćwiczącej wojskowo młodzieży zapowiadał, że poznańską Cytadelę „kozikami weźmiemy”. Początkowo przyjmowany życzliwie i serdecznie, z czasem jednak ze swą nadgorliwością zaczął być wręcz uciążliwy i nie zawsze rozumiał istotę zachodzących wydarzeń, co szybko zniechęciło go do poznańczyków. Zmuszony do wyjazdu z Poznania, napisał zupełnie inny w nastroju, szyderczy wiersz „Wiwat Poznańczenie!”. Mimo to w stolicy Wielkopolski lubiano jego twórczość, choć zawsze zajmował tu drugie miejsce po Mickiewiczu.

W 1899 roku minęła 90. rocznica urodzin i 50. śmierci Juliusza Słowackiego. Józef Kościelski, właściciel Miłosławia, polityk, poeta, dramaturg i tłumacz, miłośnik języka polskiego, postanowił ufundować pomnik wielkiego Juliusza. Nie był to czas sprzyjający podobnym inicjatywom, z Berlina wychodziły kolejne ustawy antypolskie. Aristokrata wprawdzie otrzymał zgodę na wystawienie monumentu, ale tylko prywatnie, we własnym parku pałacowym.

Autorem pomnika został wybitny rzeźbiarz wielkopolski Władysław Marcinkowski, który potem wspominał: „Trzeba ten pomnik oglądać wieczorem, na tle dębów i świerków, przy oświetleniu księżycy, w uroczystym ustroju miłosławskiego parku, aby się przekonać, że go owie-

„Trzeba ten pomnik oglądać wieczorem, na tle dębów i świerków, przy oświetleniu księżycy, w uroczystym ustroju miłosławskiego parku...”.

wa dziwny czar poezji i smętku, pod którego wrażeniem człowiek mimo woli wzdycha i szeptem powtarza Smutno mi Boże”. Głównym elementem założenia pomnikowego, wykonanego z kremowego marmuru włoskiego, jest kwadratowa kolumna z popiersiem poety na szczycie, do którego tuli się zaszuchana w wiersze prosta dziewczyna z ludu. Po bokach balustrady umieszczono znicz i urnę – symbole życia i śmierci.

Uroczystość odsłonięcia odbyła się w sobotę 16 września 1899 roku. Przybyło wielu

lotne i pompatyczne) przemówienie o mowie polskiej, które zostało później zamieszczone na łamach „Kurierza Warszawskiego” i weszło do hasła „Mowa polska”, w „Encyklopedii Staropolskiej” Zygmunta Głogera.

Podczas uroczystości została wykonana kantata skomponowana przez Zygmunta Noskowskiego, do słów J. Kościelskiego. Dodajmy, że jej ozdobny karton z nutami i podpisami honorowych gości, uratowany... z makulatury, a potem zakupiony przez Ignacego Mosia, znajduje się dziś w Muzeum Literackim Henryka Sienkiewicza w Poznaniu. Ta niewątpliwie manifestacja patriotyczna, choć potem przeniesiona do pałacu, spotkała się z odzewem ze strony władz niemieckich, a także rozesła się echem po ziemiach polskich.

W czasie okupacji władze hitlerowskie nakazały rozbiorke pomnika. Ostatecznie zdjęto jedynie popiersie poety, które zostało ukryte w piwnicy spichlerza w Bugaju. W 1952 roku pomnik ponownie skompletowano, a w latach 1984 i 1999 przypominano uroczystości z końca XIX wieku. Dziś pomnik Juliusza Słowackiego jest jednym z najbardziej lubianych miejsc w Miłosławiu, związanych z uroczystościami narodowymi i patriotycznymi – ale na ogół niewiele osób poza tą miejscowością wie, że jest to pierwszy pomnik poety, wystawiony na ziemiach polskich.

W Poznaniu raczej nie brakuje miejsc upamiętniających

Juliusza Słowackiego, ale losy owych pamiątek bywały osobliwe. Przed laty na ścianie poznańskiego Bazaru widniały dwie tablice poświęcone Henrykowi Sienkiewiczowi i Juliuszowi Słowackiemu, autorstwa prof. Józefa Petruka, ufundowane w latach osiemdziesiątych ubiegłego wieku przez Ignacego Mosia. Pierwsza upamiętniała czytanie w tym miejscu przez Sienkiewicza noweli „Za chlebem” (1880 r.), druga – pobyt Słowackiego w Poznaniu w 1848 roku. Obydwie w dziwny sposób zniknęły podczas remontu fasady hotelu i na swoje miejsce już nie powróciły. Nie wiadomo, co się z nimi stało. Chyba już nie wróca, skoro na ich miejscu umieszczono tablicę poświęconą braciom Henrykowi i Józefowi Wieniawskim. Za to od 2008 roku na domu przy ulicy Piekary 12 widnieje tablica poświęcona pobytowi poety w Poznaniu. W parku Karola Marcinkowskiego stoi też popiersie Słowackiego, dłuta W. Marcinkowskiego – tego samego artysty, który był twórcą pomnika w Miłosławiu, najwyraźniej wzorowane na miłosławskim, ale już bez charakterystycznej balustrady, dodatkowych postaci i akcesoriów symbolicznych.

Marek Rezler

Autor serdecznie dziękuje p. Annie Surzyńskiej-Błaszak, kierownicze Muzeum Literackiego Henryka Sienkiewicza, za informacje przydatne przy opracowaniu tekstu.

Z poznańskiego lotniska Ławica samoloty wzbijają się w niebo już od wieku

Sto lat temu, 26 sierpnia 1913 r., z udziałem cesarza Wilhelma II, uroczystie otwarto Stację Lotniczą w Ławicy. Zbudowanie pruskiego lotniska wojskowego, kilka lat później zdobytego przez powstańców wielkopolskich, rozpoczęło historię poznańskiego portu lotniczego. Na zdjęciu z lewej (pochodzącym z zbiorów Andrzeja Zarzyckiego, autora książki „Na podniebnych szlakach. Port Lotniczy Poznań-Ławica 1913-2001. Tradycja i Współczesność”, Poznań 2001) – ufundowana ze środków zebranych w prowincji poznańskiej hala główna Stacji Lotniczej w Ławicy w 1913 r. Na fotografii z prawej – najnowsza część terminalu pasażerskiego Portu Lotniczego Poznań-Ławica w 2013 r.

ABO

Absolwent ma kłopot, by znaleźć

Kryzys gospodarczy sprawił, że wzrosło bezrobocie, zwłaszcza wśród ludzi młodych. Jak wygląda ich

Piotr Ratajczak

Część ekonomistów i komentatorów stara się dostrzec optymistyczne sygnały płynące ze wskaźników i analiz gospodarczych: polepsza się sytuacja w budownictwie i rośnie eksport, Polacy zaczęli więcej wydawać na zakupy, powoli rozpędza się ważna dla nas niemiecka gospodarka. Mimo to deficyt budżetowy, słaby wzrost gospodarczy, zastrzeżone kryteria udzielania kredytów dla firm i niższy niż zakładano popyt wewnętrzny osłabiają polską gospodarkę. W efekcie od kilku lat rośnie stopa bezrobocia, która w maju sięgnęła już 13,5 proc. Latem bezrobocie nieco spadło – do 13 proc. w sierpniu – ze względu na popyt na pracowników sezonowych oraz interwencje urzędów pracy.

– Od 2009 roku bezrobocie w kraju i w Wielkopolsce rośnie. Stałą tendencją jest jego sezonowość: od marca do września spada, a w kolejnych miesiącach rośnie – tłumaczy Barbara Kwapiszewska, dyrektor Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Poznaniu.

W urzędach pracy w całym kraju pod koniec czerwca zarejestrowanych było 2,1 mln osób bezrobotnych. A jak wygląda ich sytuacja w Wielkopolsce? Z danych WUP wynika, że na koniec lipca w regionie zarejestrowanych było 143.450 osób bezrobotnych, tj. o 8 proc. więcej niż przed rokiem. Wskaźnik stopy bezrobocia dla Wielkopolski wyniósł 9,6 proc. i jest to najniższy poziom w regionach. Najwyższy wskaźnik, ponad 20 proc., zanotowano w województwie warmińsko-mazurskim.

Przy łagodnej ziemi sezon budowlany może trwać niemal cały rok, ale najwięcej pracy w branży budowlanej jest w okresie od wiosny do jesieni.

Nadal w rejestrach większość stanowią kobiety, jednakże w porównaniu z poprzednim rokiem ich udział zmniejszył się o 2,8 proc. W wielkopolskich powiatach stopa bezrobocia osiąga wartość od 4,6 proc. do 21,4 proc. Najwyższa występuje w powiatach chodzieskim, konińskim, słupeckim, wągrowieckim i złotowskim. O sytuacji w powiecie pilskim piszemy obok.

Problemy absolwentów

Jednym z największych problemów nie tylko polskiego rynku pracy jest wysokie bezrobocie wśród młodych ludzi kończących szkoły i uczelnie. WUP po raz jedenasty przeprowadził monitoring sytuacji absolwentów w Wielkopolsce, którego rezultatem jest raport pt. „Ocena sytuacji absolwentów szkół woje-

wództwa wielkopolskiego rocznik 2011/2012 na rynku pracy”. Z danych wynika, że nauczanie ogólne wciąż dominuje wśród kształcenia na poziomie średnim. Jednocześnie w większości szkół zawodowych i techników od lat nie zmienia się struktura kierunków, po ukończeniu których najczęściej młodych osób ma później trudności ze znalezieniem pracy.

Wieloletnia analiza sytuacji absolwentów wielkopolskich szkół ponadgimnazjalnych na regionalnym rynku pracy wskazuje na kilka tendencji. W szkołach zawodowych, technikach i szkołach wyższych problemem pozostaje niedopasowanie kierunków kształcenia do potrzeb rynku pracy. Młodzież najliczniej wybiera te zawody, które nadwyzkowo występują na naszym rynku pracy.

W zawodówkach takie kierunki, jak: sprzedawca, kucharz małej gastronomii, mechanik pojazdów samochodowych, fryzjer, technik ekonomista, technik informatyk czy technik mechanik nadal generują największą liczbę absolwentów i osób bezrobotnych.

W kształceniu akademickim w Wielkopolsce przeważają osoby, które ukończyły kierunki: pedagogika, zarządzanie, administracja. Ci absolwenci często borykają się z problemem bezrobocia, gdyż rynek nie zapewnia odpowiedniej liczby miejsc pracy dla tak wielu osób tych specjalności.

Ankiety po studiach i praca na wakacje

Dla poprawy niekorzystnych tendencji w szkolnictwie aka-

demickim znowelizowano ustawę o szkołach wyższych, co ma pomóc dostosować ich ofertę do potrzeb rynku pracy. Uczelnie mają obowiązek monitorowania zawodowych losów swoich absolwentów. Jednak dostrzeżenie efektów wprowadzonych zmian, które weszły w życie 1 października 2011 r., będzie możliwe nieco później, ze względu na długi, kilkuletni cykl kształcenia.

Problem dostrzegają też starostowie, którzy w podległych szkołach starają się uruchamiać nowe, oczekiwane przez rynek kierunki nauczania. Poprawa obecnej sytuacji wymaga także współpracy szkół z pracodawcami i nowych inwestycji przyczyniających się do wzrostu zatrudnienia na lokalnych rynkach pracy. Pierwsze przykłady już są: np. Politechnika Poznańska podpisuje umowy

z firmami, m.in. z Volkswagensem, tworząc kierunki zawodowe połączone z praktykami na terenie firmy.

Należy też pamiętać, że na rynku pracy obecni są młodzi ludzie wykonujący pracę niezgodną lub poniżej swoich kwalifikacji, co także stanowi problem i świadczy o niedopasowaniu oferty edukacyjnej do faktycznych potrzeb rynku pracy. Przykładem są tutaj m.in. liczne prace sezonowe, kiedy szukający zatrudnienia i zarobku wykształcony absolwent studiów, znający dwa języki obce – ze względu na brak odpowiedniej oferty na rynku – zmuszony jest podjąć pracę w sklepie, barze czy magazynie.

W letnie wakacje wielu młodych ludzi stara się zdobyć jakiegokolwiek zatrudnienie: zbierają truskawki, pracują „na zmywaku”, wyjeżdżają za granicę bądź zatrudniają się na plaży w charakterze ratownika WOPR lub... sprzedawcy popcornu. Jesienią kończą się dodatkowe zajęcia m.in. w rolnictwie, turystyce i w usługach. Wrzesień to już ostatni miesiąc, kiedy można zdobyć pracę sezonową.

Pomoc urzędów pracy...

Do młodych bezrobotnych absolwentów oraz osób w wieku poniżej 30 lat urzędy pracy kierują ofertę staży zawodowych, praktyk oraz szkoleń podnoszących kwalifikacje, choć przecież mogą oni korzystać z innych form aktywizacji. – Zwykle beneficjenci funduszy unijnych nie zawężają swoich projektów tylko do absolwentów. Ale są stowarzyszenia i fundacje, które napisały projekty i otrzymały pieniądze na dzia-

Nauczyciele bez etatu

Grupą zawodową, która w ostatnich latach boleśnie przekonuje się o zmianach na rynku pracy, są nauczyciele, którzy ze względu na niż demograficzny, mniejszą liczbę uczniów w szkołach i likwidację placówek tracą pracę. Niemal 7 tys. polskich nauczycieli dostało wypowiedzenia przed wakacjami, tyle samo straciło pracę przed rokiem. W Wielkopolsce zlikwidowano kilkadziesiąt etatów w szkołach.

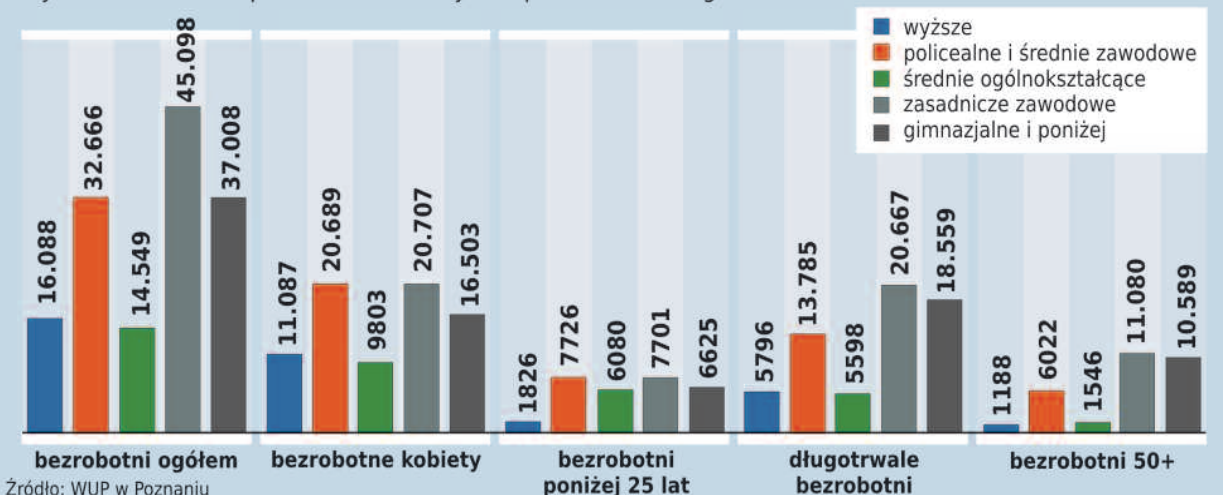
Minister edukacji Krystyna Szumilas poinformowała pod koniec sierpnia, że 100 mln zł ze środków unijnych MEN przeznaczy na aktywizację zawodową nauczycieli. Z kolei Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej planuje dla nich kursy, staże, zmianę kwalifikacji i pomoc w uruchomieniu działalności gospodarczej, przeznaczając na to pieniądze (około 500 mln zł) z Funduszu Pracy.

Jednym z pomysłów jest nowy zawód – asystent rodziny, który jako pracownik ośrodka pomocy społecznej pomagałby rodzinom w rozwiązywaniu trudnych sytuacji życiowych, np. ... bezrobotnym w znalezieniu pracy, mniej zamożnym w oszczędzaniu, wielodzietnym w domowych obowiązkach. Nauczycielom proponuje się również pracę w żłobkach lub przedszkolach.

Po jakiej szkole możesz mieć problem ze znalezieniem pracy?

Wyszktałenie wielkopolskich bezrobotnych w podziale na kategorie.

Dane z czerwca 2013 r.

dobłą pracę

sytuacja w Wielkopolsce?

Praca ratownika WOPR na kąpielisku jest szansą na dodatkowe, choć sezonowe zatrudnienie.

łanie skierowane do ludzi młodych, np. inkubatory przedsiębiorczości – wyjaśnia Bernadeta Ignasiak, rzecznik prasowy WUP. – Są też projekty, w których m.in. absolwenci mogą otrzymać dofinansowanie na założenie działalności gospodarczej.

WUP prowadzi też warsztaty dla osób poszukujących pracy, w których można nauczyć się: jak szukać pracodawców, jak czytać ogłoszenia o pracę, jakie są najczęstsze wymagania pracodawców, jak napisać CV i list motywacyjny, jak zorganizować sobie czas poszukując pracy czy też jak rozmawiać z pracodawcami. – W warsztatach prowadzonych przez doradców zawodowych może wziąć udział każdy, a dla młodych jest to świetna lekcja – zachęca Bernadeta Ignasiak.

– Na aktywizację bezrobotnych wielkopolskie samorządy otrzymały w tym roku ze środków Funduszu Pracy niemal 205 mln zł – informuje dyrektor WUP Barbara Kwapiszewska. – Powiatowe urzędy pracy pomagają bezrobotnym w podnoszeniu i zdobywaniu nowych kwalifikacji oraz umiejętności zawodowych, poprzez organizację szkoleń, promocję przedsiębiorczości i kierowanie zarejestrowanych osób do prac subsydiowanych. Tym samym zwiększają ich szanse na pozyskanie stałego zatrudnienia.

Z aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu w czerwcu br. skorzystały 3262 osoby, z czego 64 proc. skierowano na staż i szkolenia. Działalność

gospodarczą przy wsparciu środków Funduszu Pracy w czerwcu podjęło 550 osób zarejestrowanych w wielkopolskich urzędach pracy, tj. o 50 proc. więcej niż w analogicznym okresie roku poprzedniego.

... i wsparcie z Brukseli

Miliony złotych na wsparcie rynku pracy przeznaczyła też Unia Europejska. Na część regionalną programu Kapitał Ludzki w Wielkopolsce przeznaczono łącznie 625 mln euro (około 2,6 mld zł). Dotąd podpisano 2,8 tys. umów z beneficjentami na kwotę niemal 2,4 mld zł. Łącznie w ciągu pięciu lat realizacji projektów niemal 12 tys. osób otrzymało pieniądze na podjęcie działalności gospodarczej.

Poznański WUP nie rozdysonował jeszcze całego budżetu z UE. W czerwcu ogłosił konkurs z PO KL, w którym można było pozyskać pieniądze na działania dla osób niepełnosprawnych, m.in. kursy, szkolenia, poradnictwo psychologiczne, staże i praktyki. – W przyszłym roku ogłosimy nabory wniosków dla powiatowych urzędów pracy na aktywizację bezrobotnych, a także dla szkół na modernizację oddziałów przedszkolnych i na zajęcia wyrównawcze dla dzieci – zapewnia Barbara Kwapiszewska.

Dyrektor WUP podkreśla, że w projektach realizowanych w ramach wielkopolskiej części PO KL benefi-

cjentami różnego rodzaju szkoleń czy bezpośredniego wsparcia było 245 tys. osób. – Różne formy aktywizacji zawodowej skierowane są do osób bezrobotnych i wykluczonych społecznie, ale także do przedsiębiorców oraz pracowników. To m.in. pośrednictwo pracy, doradztwo zawodowe, staże i praktyki, szkolenia prowadzące do podniesienia, uzupełnienia lub zmiany kwalifikacji zawodowych, prace interwencyjne, wyposażenie lub doposażenie stanowiska pracy i przygotowanie zawodowe dorosłych – wylicza Barbara Kwapiszewska.

Wybrać dobry kierunek

Dotacje z UE, programy podejmowane przez urzędy pracy, próby reformowania szkolnictwa łagodzą skutki narastającego bezrobocia. I choć dotowanie osób rozpoczynających działalność gospodarczą, finansowanie szkoleń i próby przekwalifikowania pracowników są słuszne, to jednak nawet największe pieniądze nie rozwiążą wszystkich problemów. Konieczne są zmiany systemowe, współpraca ministerstw nauki, edukacji oraz pracy i polityki społecznej, a także zmiana mentalności u młodych, by chcieli się przekwalifikować, a przede wszystkim wybierać kierunki studiów, kierując się potrzebami rynku i perspektywą znalezienia pracy, a nie modą czy prestiżem danego zawodu.

Zadaniem państwa mogłaby być pomoc w wyborze ścieżki edukacji i odpowiedniej jej wyprofilowanie. Istotnym czynnikiem w zmianie sytuacji osób młodych na rynku pracy mogą być też zmiany legislacyjne, ułatwiające prowadzenie firm, obniżające koszty zatrudnienia lub zachęcające pracodawców do tworzenia nowych miejsc pracy.

Na wprowadzenie w życie czeka również reforma urzędów pracy, które mają podzielić bezrobotnych na trzy grupy: aktywnie poszukujących pracy, biernych i osób zgłaszających się do PUP łącznie w celu uzyskania ubezpieczenia zdrowotnego. Czas pokaże, czy wspomniane działania przyniosą zakładane efekty, czy jedyną nadzieją na ograniczenie wzrostu bezrobocia jest szybki rozwój polskiej i europejskiej gospodarki, powoli przełamującej trwający od 2009 r. kryzys. •

Doskwierający brak alternatywy

Gdy w niedługim czasie kilka firm w okolicy wygasza lub zmniejsza produkcję, coraz trudniej o stabilną pracę. Jak choćby w powiecie pilskim.

Białośliwie: niespełna pięciotysięczna gmina w powiecie pilskim. Działająca tu od 20 lat spółka Polfurnitur, producent formatek z klein naturalnych, jeszcze cztery lata temu dawała zatrudnienie 700 osobom – mniej więcej połowie miejscowym oraz mieszkańcom położonego po drugiej stronie Noteci Szamocina w powiecie chodzieskim. Dwa lata później załoga stopniała do jednej trzeciej. Dzisiaj niewiele przekracza setkę. Ci, którzy zostali, po cichu skarżą się na warunki pracy i płacy, ale – ze strachu przed utratą zatrudnienia – pod nazwiskiem wypowiadają się nie chcą.

Polfurnitur był jedną z największych firm w powiecie. Ale innym potentatem też winęła się noga. Drukarnia Quad/Winkowski zatrudniała ponad 800 osób. W 2010 roku z uwagi na spowolnienie gospodarcze w Polsce i w Euro-pie oraz związane z nim „zmniejszenie objętości i nakładów oraz spadek cen na rynku reklamowym i wydawniczym” (tak brzmiał oficjalny komunikat władz spółki) przeprowadzono konsolidację produkcji. Dla zakładu przy ulicy Warsztatowej w Pile oznaczało to likwidację i przeniesienie produkcji do podwarszawskiego Wyszkowa.

– Drukarnia w Wyszkowie jest korzystniej usytuowana pod względem logistycznym.

Na dodatek działa na terenie Specjalnej Strefy Ekonomicznej, co gwarantuje jej ulgi podatkowe. A Pila ma taką strefę dopiero od dwóch lat – mówi były pracownik Quad/Winkowski.

Niewielkiej części pilskiej załogi zaproponowano pracę w Wyszkowie. Zdecydowało się na to siedemdziesiąt osób.

– Kto wyróci sobie życie, idąc na niepewne 350 kilometrów od domu? – pyta retorycznie były pracownik.

Kropkę nad „i” nad najstarszą, jeśli chodzi o tradycję, drukarnią nad Gwdą postawiono w ubiegłym roku, wygaszając produkcję w IMC Winkowski, ostatnim w Pile zakładzie wchodzącym w skład amerykańskiego koncernu graficznego Quad. Pracowało tam 120 drukarzy.

Od kilkunastu miesięcy na gospodarzkiej mapie Piły nie ma też odlewni Gemar-Umech. Zatrudniający 135 osób zakład upadł, bo jego produkcja (armatura wodno-kanalizacyjna) przestała być rentowna. Na pozakładowym placu pod koniec 2014 roku ma zostać otwarta Galeria „Piła”. Pod kątem nowego centrum handlowego przebudowywany jest układ komunikacyjny tej części miasta. A pilanie po cichu liczą na nowe miejsca pracy. Może nawet na kilkaset.

Póki co, na początku tego roku zwolnienie grupowe blisko ćwierć tysiąca pracowników zgłosił Philips Lighting Poland, największy zakład pracy na terenie Piły. Około stu osób otrzymało nową propozycję warunków pracy i płacy.

cy. Ich nieprzyjęcie oznaczało definitywne rozstanie z pracodawcą.

– Teraz mam coś w rodzaju roboty „na telefon”. Wzywany jestem do zakładu, gdy jest taka potrzeba. I tylko za te przepracowane godziny otrzymuję wynagrodzenie – mówi osoba pracująca na nowych zasadach.

Paradoksalnie, ostatnie tapnięcia na pilskim rynku pracy nie przełożyły się dramatycznie na pogorszenie statystyk dotyczących bezrobocia. – Skutki głośniejszych zmian zostały złagodzone, bo pracowników po cichu wchłonęły mniejsze firmy – tłumaczy ten fakt urzędnik z pilskiego ratusza.

Ale niezmiennie każda wiadomość z rynku pracy natychmiast rozpala internetowe dyskusje. – Ciekaw jestem, co by było, gdyby jakimś cudem w Pile bądź okolicy powstał np. duży zakład (lub kilka zakładów). Oczywiście by było, że przynajmniej 80 proc. załogi zmieniłoby pracodawcę. Jak jednak zareagowałyby sam Philips, aby zachęcić ludzi do pozostania u nich lub ściągnąć nowych? Musieliby podnieść pensję, dać umowy, pewnie zachęcić darmowym transportem. Nagle te pieniądze by się znalazły – to, dla przykładu, fragment opinii w poście poświęconym największemu zakładowi pracy w Pile.

– To prawda, jak kania dżdżu oczekujemy inwestora, za którym pojawiłaby się konkretna oferta zatrudnienia. A najlepiej kilku mniejszych, by uniknąć monopolu jednej firmy – przyznaje pilski urzędnik. **Mariusz Szalbiez**

Tych budynków odlewni Gemar-Umech, która zatrudniała 135 osób, już nie ma. W przyszłym roku powstanie tu Galeria „Piła”.

Krótki przewodnik po wielkopolskim

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu obchodzi 20-lecie. To dobra

A jak alokacja – pojęcie związane z funduszami unijnymi. Oznacza porządkowanie pewnych środków w odniesieniu do rodzajów **działań**. Każde działanie ma inną alokację – jest ona zależna od potrzeb związanych z ochroną poszczególnych komponentów środowiska. W przypadku priorytetu III Środowisko przyrodnicze WRPO na lata 2007-2013 największą alokację ma działanie związane z gospodarką wodno-ściekową (około 103,5 mln euro).

B jak beneficjenci lub potencjalni beneficjenci – to też pojęcie, które upowszechniło się wraz z wdrażaniem **programów operacyjnych**. Potencjalni beneficjenci to podmioty mogące ubiegać się o wsparcie finansowe. W ochronie środowiska są to najczęściej samorządy gminne i powiatowe, ale również przedsiębiorcy, instytucje rządowe, organizacje pozarządowe, parki narodowe, placówki oświatowe. Potencjalny beneficjent przeistacza się w beneficjenta w momencie otrzymania pieniędzy.

C jak celowość wydatków – beneficjenci starający się o wsparcie finansowe WFOŚiGW w Poznaniu wykazują we wniosku celowość przedsięwzięcia, wraz z efektem rzeczowym i **efektem ekologicznym**.

D jak działania – Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2007-2013 został podzielony na priorytety, a te – na działania. Priorytet III Środowisko przyrodnicze WRPO zawiera 7 działań związanych z ochroną wód, gospodarką odpadami, ochroną przyrody, ochroną przeciwpowodziową,

FOT. AX ARCHIWUM WFOŚiGW

Kanal Ślesiński, współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, stanowi ważny element ochrony przeciwpowodziowej w Wielkopolsce.

retencją, wsparciem odnawialnych źródeł energii, oszczędności energii cieplnej czy edukacji ekologicznej.

E jak efekt ekologiczny – wskaźnik opisywany we wniosku o dofinansowanie przedsięwzięcia ze środków WFOŚiGW w Poznaniu, wykazujący przewidywaną poprawę stanu środowiska na skutek zrealizowanego projektu, czyli zminimalizowanie szkodliwego oddziaływania na środowisko. Efekt ekologiczny przewidziany we wniosku musi zgadzać się z efektem osiągniętym w wyniku realizacji przedsięwzięcia. Analogiczny efekt rzeczowy odnosi się do zakresu rzeczowego za-

dania (ilości, pojemności, wielkości inwestycji), opisując, co ma zostać wykonane w wyniku jego realizacji.

F jak Fundusz – WFOŚiGW w Poznaniu jest jednym z 16 wojewódzkich funduszy. Wraz z Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej tworzą polski system finansowania ochrony środowiska. Fundusze działają w oparciu o regulamin działalności oraz **zasady finansowania** i statut.

G jak GIS – znaczy dosłownie: system zielonych inwestycji. Jest to system wsparcia finansowego projektów z zakresu ochrony klimatu i redukcji

emisji CO₂ za pomocą środków uzyskanych przez Polskę w międzynarodowych transakcjach sprzedaży nadwyżek jednostek emisji CO₂, przyznanych w systemie ONZ w ramach Protokołu z Kioto. WFOŚiGW w Poznaniu na mocy porozumienia z NFOŚiGW prowadzi kontrole realizacji przedsięwzięcia finansowanych przez narodowy fundusz w Wielkopolsce.

H jak harmonogram – zainteresowany pomocą finansową Funduszu składa wniosek wraz z harmonogramem realizacji przedsięwzięcia, opisując w nim planowany przebieg realizacji dofinansowanego projektu z planowanymi kosztami.

I jak inwestycje – to najpopularniejszy rodzaj przedsięwzięcia finansowanych przez WFOŚiGW w Poznaniu. Najczęściej są to inwestycje w zakresie gospodarki wodno-ściekowej (np. budowa i rozbudowa sieci kanalizacyjnych i oczyszczalni ścieków), gospodarki wodnej (np. zbiorniki wodne, wały przeciwpowodziowe), gospodarki odpadami (m.in. stacje recyklingu i segregacji odpadów), ochrony powietrza i efektywności energetycznej (np. zamiana źródeł energii z węglowych na gazowe, termomodernizacja budynków).

J jak jakość – wsparcie finansowe Funduszu wymaga od wnioskodawcy

przygotowywania przedsięwzięcia najwyższej jakości, które gwarantują wysoki **efekt ekologiczny**, jak największe ograniczenie szkodliwego oddziaływania na środowisko.

K jak „krajówka” – kolokwialne określenie finansowania przedsięwzięcia ze środków krajowych. Pieniądze zasilające Fundusz pochodzą z opłat za korzystanie ze środowiska i kar za jego zanieczyszczenie. Z tych środków WFOŚiGW udziela pomocy finansowej w formie pożyczek (z częściowymi umorzeniami), dotacji oraz dopłat do oprocentowania kredytu i dopłat do kapitału kredytu.

L jak linia demarkacyjna – pojęcie używane najczęściej w odniesieniu do **programów operacyjnych**. Oznacza podział (finansowy, terytorialny, według **wskaźników**) rodzajów przedsięwzięcia finansowanych ze środków Funduszu Spójności (poprzez Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko) i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (poprzez regionalne programy operacyjne).

Ł jak łatwość pozyskiwania środków finansowych z WFOŚiGW. Fundusz posiada bogatą ofertę wsparcia, bo gwarantuje atrakcyjne oprocentowanie, bez żadnych marż i prowizji, oraz szeroką paletę możliwości finansowania (pożyczki, pożyczki z umorzeniami, dotacje, dopłaty). Wniosek jest prosty do wypełnienia, a pracownicy Funduszu chętnie pomagają w razie pytań lub wątpliwości.

M jak monitoring – każde przedsięwzięcie współfinansowane ze środków WFOŚiGW jest

Straż pożarna (na zdjęciu mobilne laboratorium) często realizuje zadania z zakresu ochrony chemicznej i przeciwdziałania nadzwyczajnym zagrożeniom środowiska.

Szlak Żurawi w Wolsztynie jest jednym z projektów dofinansowanych z pieniędzy Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego.

funduszu

okazja do podsumowań i lektury specjalnego „abecadła”.

monitorowane i kontrolowane przez Fundusz. Monitorowane są zarówno zapisy **umowy**, jak i przebieg inwestycji. Jednym z ważniejszych obowiązków Funduszu jest dbałość o staranne przekazywane środków publicznych w zakresie ochrony środowiska.

N **jak Natura 2000** – europejska sieć obszarów ochrony siedlisk i gatunków, które uważa się za cenne i zagrożone w skali całej Europy. To nowa forma ochrony przyrody wprowadzona w naszym kraju wraz ze wstąpieniem Polski do Unii Europejskiej w 2004 roku. Przed rozpoczęciem określonej inwestycji Natura 2000 nakazuje dokonanie analizy pod kątem możliwości jej zlokalizowania na terenie „naturowym”, zmuszając do wprowadzenia mechanizmów minimalizujących negatywne oddziaływanie na środowisko, a w najbardziej ekstremalnych przypadkach nakładając na inwestora obowiązek kompensacji, czyli odtworzenia zniszczonego komponentu środowiska.

O **jak ochrona środowiska** (przyrody, wód, powietrza) – podstawowy sens istnienia systemu funduszy. Każda aktywność człowieka wpływa na środowisko. Rzecz w tym, by zmniejszać jego negatywne oddziaływanie. Zagadnienia ochrony środowiska są dzisiaj elementem rozwoju regionalnego, rozwoju gospodarczego, aktywności samorządów, obowiązków przedsiębiorców i sferą szerokiego zaangażowania obywatelskiego. Wszystkie działania proekologiczne wymagają finansowania – ze źródeł krajowych (publicznych i prywatnych) lub unijnych.

P **jak programy operacyjne** – pomoc finansowa Unii Europejskiej jest prowadzona poprzez programy operacyjne. WFOŚiGW w Poznaniu, poza finansowaniem ze środków krajowych („krajówka”), obsługuje też niektóre programy operacyjne. Fundusz jest instytucją wdrażającą dla priorytetów I (gospodarka wodno-ściekowa) i II (gospodarka odpadami) Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko (POIiŚ), dla projektów do 25 mln euro (powyżej 25 mln euro są obsługiwane przez NFOŚiGW) oraz instytucją pośredniczącą dla priorytetu III Środowisko przyrodnicze Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego.

Systemy solarne wzmacniają sektor odnawialnych źródeł energii i poprawiają efektywność energetyczną obiektów. Na zdjęciu DPS w Kole.

R **jak realizacja przedsięwzięcia** – w procesie inwestycyjnym różniamy realizację rzeczową i finansową przedsięwzięcia. Ta pierwsza oznacza okres czasu potrzebny do wykonania lub zbudowania określonej inwestycji, natomiast realizacja finansowa określa procedury budżetowe (rozliczenie ostateczne następuje po wybudowaniu i oddaniu do użytku danej inwestycji).

S **jak struktura Funduszu** – została zbudowana według „drogi wniosku”. Zainteresowany pomocą finansową Funduszu składa wniosek w Dziale Identyfikacji Wniosków, gdzie jest on oceniany. W Dziale Przygotowania Umów trwa kompletowanie dokumentacji potrzebnej do podpisania **umowy**. Po jej sformalizowaniu dokumentacja **beneficjenta** trafia do Działu Monitoringu Umów, gdzie następuje rozliczenie umowy: we-

ryfikowane są **efekty ekologiczne** i efekty rzeczowe, jak również monitorowane są terminy wynikające z dokumentów. Oceny zgodności prowadzonego zadania z zapisami wniosku dokonuje Dział Kontroli Przedsięwzięć. Dział Weryfikacji Finansowej zajmuje się weryfikacją formalną i rachunkową wniosku, a gdy cały proces kontroli dokumentów dobiegnie końca, Dział Finansowo-Księgowy wypłaca zainteresowanemu pieniądze. W strukturze Funduszu znajduje się też Dział Funduszy Europejskich, który zajmuje się obsługą POIiŚ oraz konkursami w ramach priorytetu III WRPO („droga” wniosków zgłaszanych w ramach priorytetu środowiskowego WRPO jest analogiczna do „drogi” wniosków krajowych). Organizacją pracy biura Funduszu zajmuje się Dział Organizacyjno-Administracyjny. Funduszem kieruje 3-osobowy zarząd.

T **jak terminowość** – to jedno z kluczowych pojęć w Funduszu. Dotyczy zarówno **beneficjenta** rozliczającego się z WFOŚiGW, jak i samego Funduszu. Pomoc finansowa wymaga zachowania kilku terminów: realizacji przedsięwzięć przez **beneficjenta**, rozliczania poszczególnej rat pożyczki, jak też płatności dokonywanych przez Fundusz. Terminowość dotyczy też konkursów ogłaszanych przez WFOŚiGW – wnioski muszą być składane w określonym czasie, zapisanym w regulaminach.

U **jak umowa** – to gwarancja otrzymania pomocy finansowej ze strony Funduszu. Umowa jest podpisywana przez obie strony, gdy wniosek i załączone dokumenty zostają ocenione pozytywnie. Umowa jest zapisem całości dofinansowanego zadania: zakresu przedsięwzięcia, terminu jego wykonania, zasad płatności, osiągnięcia **efektu ekologicznego**. Zgodnie z zapisami umowy rozliczany jest też **beneficjent**.

W **jak wskaźniki** – w oparciu o nie Fundusz może ocenić skalę realizowanego przedsięwzięcia, tempo jego wdrożenia i efektywność ekologiczną. W **programach operacyjnych** oceniana jest także efektywność wdrażanej pomocy finansowej z Unii Europejskiej.

X **iy** – z tymi literkami zawsze jest problem w polskim alfabecie, więc litościwie je pomiję, chyba że komuś na myśl przychodzi jakieś ekologiczne skojarzenia.

Z **jak zasady finansowania przedsięwzięć ochrony środowiska** – jeden z podstawowych dokumentów (obok naborów, kryteriów oceny przedsięwzięć i obszarów priorytetowych wsparcia finansowego) regulujących zasady udzielania i umarzania pożyczek oraz tryb i zasady udzielania i rozliczania dotacji ze środków WFOŚiGW w Poznaniu. Ich analiza pozwala **potencjalnemu beneficjentowi** ocenić realność pozyskania pomocy ze środków Funduszu.

Alfabetyczne zestawienie haseł nie wyczerpuje całości charakterystyki Funduszu, stąd nasze zaproszenie do odwiedzin strony internetowej www.wfosgw.poznan.pl
Krzysztof Mączkowski

Zaproszenie na POLEKO

Stoisko WFOŚiGW podczas ubiegłorocznych targów POLEKO cieszyło się sporym zainteresowaniem.

Co roku WFOŚiGW w Poznaniu uczestniczy w **Międzynarodowych Targach Ekologicznych POLEKO**. Tym razem będą odbywać się one miesiąc wcześniej, w dniach 7-10 października.

Stałym elementem obecności Funduszu na targach jest stoisko, na którym prezentowane są działania WFOŚiGW oraz zasady finansowania przedsięwzięć, a dodatkowo niektórzy beneficjenci pokazują zrealizowane już projekty. Pracownicy Funduszu codziennie odpowiadają na pytania osób licznie odwiedzających stoisko, tłumaczą zasady udzielania pomocy finansowej, a także wskazują dobre dla beneficjentów rozwiązania.

Na stoisku WFOŚiGW tradycyjnie prezentowane są również zagadnienia dotyczące wdrażania Priorytetu III Środowisko przyrodnicze Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego – w zakresie wnioskowania o wsparcie unijne, rozliczania pomocy ze środków Unii Europejskiej oraz zasad realizacji projektów.

W tym roku stoisko Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu będzie zlokalizowane w pawilonie 5 (sektor B), obok m.in. Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Ministerstwa Środowiska i Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej.

WFOŚiGW jest też organizatorem Krajowej Konferencji

Ochrony Środowiska, która odbędzie się we wtorek 8 października, w godzinach 10-15 w Sali Zielonej MTP (Hol Wschodni).

Ministerstwo Środowiska prezentuje podczas konferencji zagadnienia dotyczące ochrony przyrody w procesach integracyjnych Unii Europejskiej. Z kolei przewodniczący konwentu wojewódzkich funduszy dokona podsumowania 20 lat działalności wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej w całym kraju.

Ambicją tego spotkania będzie m.in. pokazanie nowych wyzwań środowiskowych w perspektywie UE 2014-2020 (dotyczy to zarówno przyszłego Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko, jak i Regionalnego Programu Operacyjnego Wielkopolska 2014+).

Podczas konferencji chcemy także zaprezentować udział Funduszu w Programie Ochrony Jezior Polski Północnej i nowe zasady finansowania przedsięwzięć ze środków WFOŚiGW w 2014 roku.

Do udziału w spotkaniu zaprosiliśmy również przedstawicieli Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, którzy będą prezentowali m.in. nowe zasady finansowania przedsięwzięć ochrony środowiska ze środków NFOŚiGW i zasady wspólnego – z wojewódzkimi funduszami – finansowania inwestycji proekologicznych. **KM**

Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2007-2013 Fundusze Europejskie - dla rozwoju innowacyjnej Wielkopolski

PROGRAM REGIONALNY
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

WOJEWÓDZTWO
WIELKOPOLSKIE

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Ekologia za unijne pieniądze

Na przedsięwzięcia z zakresu ochrony środowiska zarząd województwa przeznaczył 174 mln euro z UE.

Ochrona środowiska razem z racjonalnym gospodarowaniem zasobami przyrodniczymi regionu stały się jednym z najważniejszych celów, na które przeznaczono pieniądze z Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego. Decyzją zarządu województwa priorytet III Środowisko przyrodnicze jest jednym z największych w programie, a na jego realizację przyznano 174 mln euro z Unii Europejskiej.

Na mapce pokazujemy dofinansowane z Brukseli projekty z zakresu ekologii zrealizowane w wielkopolskich powiatach oraz wartość unijnego wsparcia w przeliczeniu na jednego mieszkańca.

W ramach priorytetu III podpisano dotąd 165 umów, przede wszystkim z jednostkami samorządu terytorialnego, ale także z przedsiębiorcami, zakładami opieki zdrowotnej i Lasami Państwowymi. Dofinansowanie z Brukseli w tych projektach wyniosło łącznie ponad 707 mln zł.

Odpady i termomodernizacja

Unia Europejska stawia nam konkretne wymagania związane z gospodarką odpadami, które musimy spełnić. Chodzi o przetwarzanie maksymalnych ilości surowców wtórnych, by jak naj-

mniej śmieci trafiało na wysypiska, co pozwoli zminimalizować ich szkodliwe oddziaływanie na środowisko.

Dotację z WRPO otrzymały dwa takie projekty. To modernizacja systemu gospodarki odpadami na terenie południowej Wielkopolski oraz części powiatu oleśnickiego, a także budowa Zakładu Zagospodarowania Odpadów Nowe – Toniszewo – Kopaszyn. Wartość inwestycji przekracza 141 mln zł, z czego prawie 77,8 mln zł pochodzi z UE.

Na poprawę stanu środowiska naturalne-

go wpływ mają też przedsięwzięcia związane z przyjazną infrastrukturą energetyczną. Pieniądże z WRPO przeznaczono

na realizację 75 projektów termomodernizacyjnych, które obejmują 251 obiektów (zwłaszcza szkół, urzędów i szpitali) w całej Wielkopolsce. Łączna wartość tych przedsięwzięć to prawie 184 mln zł, natomiast dofinansowanie unijne przekracza 118 mln zł.

Edukacja i kanalizacja

22 unijne projekty za niemal 5,7 mln zł dotyczą odbudowy i utrzymania stanu przyrody, jej czynnej ochrony oraz edukacji i promocji proekologicznych. Na prawie 70 ha powierzchni zostanie przywrócona ochrona właściwe-

go stanu ekosystemów, powstanie osiem ośrodków edukacji przyrodniczej, a o promocję ekologii zadbają organizatorzy 6 kampanii informacyjnych. Przykładami są budowa Szlaku Żurawiego wokół Jeziora Wolsztyńskiego oraz rozbudowa Leśnego Ogrodu Edukacyjnego w Nadleśnictwie Sieraków.

Inwestycje w oczyszczalnice ścieków i rozbudowę kanalizacji sanitarnej pozwolą z kolei zmniejszyć ilość zanieczyszczeń odprowadzanych do wód i gruntu oraz wyeliminować zrzut nieoczyszczonych ścieków. Powstanie 5 nowych i 17 zmodernizowanych oczyszczalni ścieków, a także 684 km nowej sieci kanalizacyjnej dla 81 tys. odbiorców. Te najdroższe ekologiczne projekty będą kosztować łącznie 637 mln zł, z czego 357 mln zł stanowi wsparcie z UE.

Przeciw powodzi i zagrożeniom

Trzy projekty z programu regionalnego (np. zbiornik wodny Jutrosin) dotyczą wzmocnienia ochrony przeciwpowodziowej zagrożonych obszarów oraz zwiększenia retencji na terenie województwa. Wsparcie unijne sięgające 42,7 mln zł objęło 10 obiektów ochrony przeciwpowodziowej, m.in. poldery zalewowe i śluzy, co uchroni przed podtopieniami obszar ponad 3,7 tys. ha oraz zwiększy retencję wody na obszarze województwa.

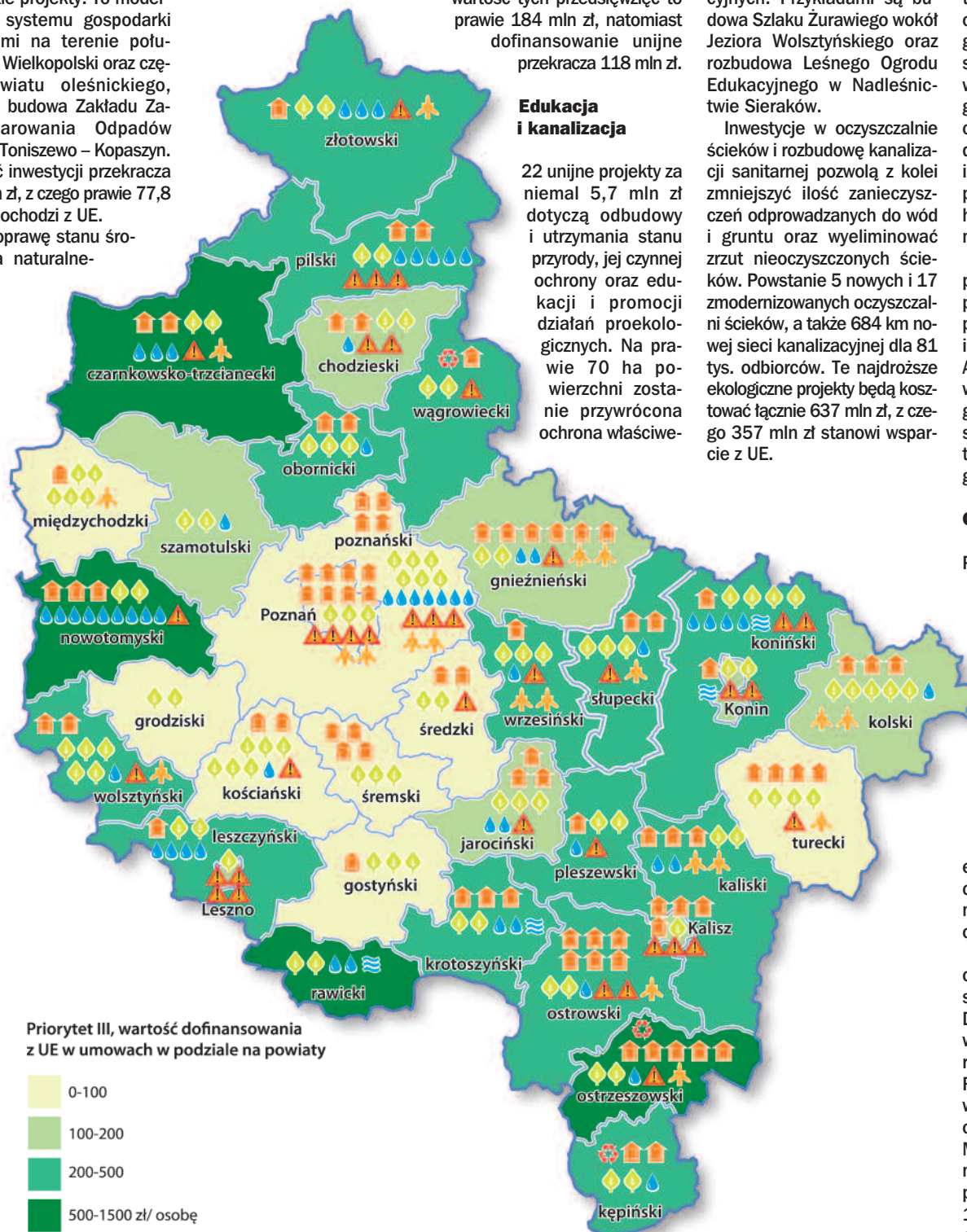
Dzięki dotacjom z Unii Europejskiej kupiono też 31 wozów pożarniczych ze sprzętem do prowadzenia akcji ratowniczych i usuwania skutków katastrof. A system informacji o środowisku i bezpieczeństwie ekologicznym – wyposażony w 70 stanowisk pomiarowych – ułatwi monitoring, analizę i prognozowanie zagrożeń.

Odnawialne źródła energii

Polska energetyka wymaga olbrzymich inwestycji. Potrzebna jest między innymi dywersyfikacja źródeł energii, ze szczególnym naciskiem na odnawialne zasoby. Wykorzystanie odpadów i sił przyrody do produkcji energii elektrycznej i ciepłej jest wyzwaniem cywilizacyjnym, by żyć w czystszej przyrodzie. Takie inwestycje mogą liczyć na unijną dotację: np. w Graboszewie powstała elektrownia wiatrowa z instalacją do przesyłu energii. Podobne zbudowano w Tokarzewie oraz w gminach Koło i Września.

Pieniądże z WRPO przeznaczono także m.in. na montaż systemu solarnego w budynku Domu Pomocy Społecznej w Kole, budowę biogazowni rolniczej w Przybrodzie (gmina Rokietnica) czy też mniejszą inwestycję – budowę kotłowni opalanej biomasą w firmie Mark-Drew z Boduszewa. Łącznie realizowanych jest 19 takich projektów o wartości niemal 137 mln zł, przy czym wartość dotacji UE na ten cel przekracza 57 mln zł.

Piotr Ratajczak

Dane z Krajowego Systemu Informatycznego (SIMIK 07-13) – sierpień 2013
Źródło: Oddział Monitorowania, Departament Polityki Regionalnej UMWW
Projekt graficzny i opracowanie: Mac Map/Mariusz Mamet

Projekty realizowane w powiatach w ramach działań priorytetu III Środowisko przyrodnicze

Tysiące osób na koncercie w Ślesinie

Finale konkursu „Europa to my” odbył się w Wielkopolsce.

W sobotę, 31 sierpnia, w Ślesinie odbył się Ogólnopolski Dzień Funduszy Europejskich, którego finałem był wielki telewizyjny koncert „Europa to my” z udziałem polskich gwiazd. Wystąpili w nim: De Mono, Rafał Brzozowski, Pectus, Varius Manx, Blue Cafe, Mezo i Kasia Wilk. Wybór miejsca na finał nie był przypadkowy. To właśnie projekt ze Ślesina zwyciężył w konkursie, w którym internauci głosowali na miejsce, które zmieniło się dzięki pieniądzą z UE.

Na konkurs „Europa to my”, organizowany przez MRR, Radio Zet i TVP, wpłynęło prawie sześćset zgłoszeń. Do ścisłego finału zakwalifikowano dziesięć miejscowości, na które można było głosować na stronie www.europatomy.pl. Wygrał projekt ze Ślesina – najnowocześniejsza przystań na liczącym kilkaset kilometrów szlaku wodnym zwanym „Wielką Pętlą Wielkopolski” – zgłoszony do konkursu przez Marka Rogowskiego, który w nagrodę pojedzie w podróż marzeń wartą 20 tys. zł.

W samo południe na plaży przy przystani w Ślesinie otwarto miasteczko, w którym swe stoiska miały m.in. miejscowości będące finalistami konkursu. W namiocie głównym na stoisku Ministerstwa Rozwoju Regionalnego i kornickiego Punktu Informacyjnego Funduszy Europejskich udzielano darmowych konsultacji na temat aktualnych możliwości sięgania po środki unijne. Organizowano mnóstwo konkursów z nagrodami. Dużym zainteresowaniem cieszyło się układanie megapuz-

Punkt Informacyjny Funduszy Europejskich odwiedziło kilkaset osób.

Dużym zainteresowaniem cieszyło się układanie megapuzli.

zli przedstawiających wybrane projekty zrealizowane przy wsparciu z pieniędzy pochodzących z Wielkopolskiego Re-

gionalnego Programu Operacyjnego. Godzinna relacja z koncertu finałowego była transmitowana

W namiocie PI FE można było zdobyć autografy Kasi Wilk i Andrzeja Krzywego z De Mono.

Koncert gwiazd polskiej sceny trwał aż trzy godziny.

gionalnego Programu Operacyjnego.

Godzinna relacja z koncertu finałowego była transmitowana

przez TVP i Radio Zet. Koncert trwał znacznie dłużej, bo aż trzy godziny. Pod sceną bawiło się kilka tysięcy osób. PIT

Szansa dla absolwentów

Napisałeś lub piszesz pracę magisterską o funduszach europejskich? Zgłoś swój udział w konkursie! Masz szansę zdobyć atrakcyjne nagrody: 6000 zł, 4000 zł, 3000 zł oraz dwa razy po 1000 zł.

Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego ogłosił w październiku 2012 roku III edycję konkursu na najlepszą pracę magisterską o funduszach europejskich w Wielkopolsce. Mogą wziąć w nim udział autorzy prac obronionych w okresie od 1 września 2008 r. do 20 września 2013 r. Termin nadsyłania zgłoszeń upływa 30 września 2013 r.

Dla laureatów przygotowano atrakcyjne nagrody finansowe i dodatkowe upominki. Tematyka pracy powinna być poświęcona funduszom unijnym i ich wpływem na rozwój regionu, a przede wszystkim Wielkopolskiemu Regionalnemu Programowi Operacyjnemu na lata 2007-2013.

Organizatorom zależy przede wszystkim na pracach badawczych, analitycznych, wskazujących oddziaływanie WRPO na region.

Szczegółowe warunki uczestnictwa oraz regulamin konkursu dostępne są na stronie internetowej www.wrpo.wielkopolskie.pl. RAK

Konkurs dla dziennikarzy

Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu ogłosił konkurs dziennikarski pn. „Zmieniliśmy Wielkopolskę”. Zgłoszenia będą przyjmowane do 30 września 2013 r.

Celem konkursu jest wyróżnienie materiałów dziennikarskich, które dotyczą Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego. Konkurs skierowany jest do dziennikarzy radiowych, prasowych, telewizyjnych i internetowych publikujących swe materiały w mediach wielkopolskich.

Warunkiem uczestnictwa jest nadesłanie materiałów dotyczących WRPO oraz formularza zgłoszeniowego. Prace zgłoszone na konkurs powinny zostać opublikowane lub wyemitowane w okresie od 1 grudnia 2011 roku do 30 września 2013 roku.

Dla laureatów przewidziano nagrody pieniężne: za zwycięstwo 7000 zł, za II miejsce – 5000 zł, a za III miejsce – 3000 zł. Regulamin konkursu wraz z formularzem zgłoszeniowym znajduje się na www.wrpo.wielkopolskie.pl – zakładka „konkurs dziennikarski”. PIT

Miliony na rewitalizację

Rewitalizacja placu Kolegiackiego w Poznaniu i rynku w Kórniku oraz budowa hali sportowej w Pleszewie to kolejne projekty wsparte środkami JESSICA. Uroczyste podpisanie umów odbyło się 29 sierpnia w siedzibie Wielkopolskiego Centrum Wspierania Inwestycji w Poznaniu.

Już za około półtora roku mieszkańcy Poznania, Kórnika oraz Pleszewa będą się cieszyć z nowych inwestycji, zrealizowanych przy wsparciu inicjatywy JESSICA, wdrażanej ze środków Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego. Inwestorem budowy

parkingu i budynku usługowo-biurowego przy ul. Za Bramką w Poznaniu jest miejska spółka, tj. Wielkopolskie Centrum Wspierania Inwestycji. Przedsięwzięcie poprawi sytuację parkingową w centrum miasta, a także wpłynie na poprawę jego atrakcyjności. Łączny koszt zadania wynosi 70,6 mln zł, w tym udział pożyczki JESSICA to 37,5 mln zł.

Rewitalizacja płyty rynku w Kórniku to przedsięwzięcie, które poprawi wizerunek tej części miasta. Dodatkowo wymieniona zostanie sieć wodociągowa i kanalizacyjna, pojawi

się nowe oświetlenie i zmodernizowana zostanie infrastruktura drogowa. Koszt sięga 10,4 mln zł, a udział pożyczki JESSICA wynosi 8,4 mln zł.

Spółka komunalna Sport Pleszew wybuduje natomiast halę sportową przy Zespole Szkół Publicznych nr 3 w Pleszewie. Powstanie wielofunkcyjna hala z pełną infrastrukturą służącą mieszkańcom gminy. Kompleks będzie częścią nowoczesnego zespołu obiektów oświatowo-sportowych w Pleszewie. Budżet inwestycji wynosi 10,1 mln zł, a preferencyjna pożyczka z funduszy unijnych – 8,2 mln zł. PIT

Leżaki dla Wągrowca i Ostrowa Wlkp.

W ramach zakończonej 13 sierpnia kampanii informacyjno-promocyjnej „Wielkopolska OK!” na Facebooku przeprowadzony został tzw. konkurs leżakowy. Internauci głosowali w nim na miasto, które ich zdaniem powinno otrzymać komplet leżaków. Najwięcej głosów uzyskał Wągrowiec (184), a drugie miejsce zajął Ostrów Wielkopolski (162 głosy). Te dwa miasta otrzymają leżaki, na których widnieją litery W, R, P lub O, w komplecie tworzące skrót Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego. PIT

Smacznie i zdrowo na wielkopolskim stoisku

Tegoroczny ogólnopolski Festiwal Dobrego Smaku odbył się w dniach 15-18 sierpnia na Starym Rynku w Poznaniu.

To już siódma edycja przedsięwzięcia, które jest obecnie jedną z największych plenerowych imprez kulinarno-kulturalnych w Polsce. Festiwal Dobrego Smaku co roku przyciąga tłumy osób poszukujących najwyższej jakości produktów tradycyjnych, regionalnych i ekologicznych.

Na cztery dni Stary Rynek zapelniał się stoiskami oferującymi różnego rodzaju smakołyki. Festiwalowi towarzyszyło także wiele wydarzeń związanych z kulinariami, między innymi: wykłady, seanse filmowe, pokazy, degustacje oraz warsztaty.

Samorząd województwa wielkopolskiego był organizatorem „Strefy Smaku Wielkopolski”, gdzie lokalne grupy działania, gospodarstwa agroturystyczne, przetwórcy i mikroprzedsiębiorcy z Wielkopolski przygotowali dla przybyłych gości ofertę zarówno kulinarną, jak i kulturalną.

Na stoisku LGD „Gościnną Wielkopolska”, przy muzyce ludowej, można było spróbować, jak smakują kiszzone szparagi i ogórki oraz chleb biskupiński, a także grzyby Shi-Take. Urozmaiceniem były pokazy haftu biskupińskiego na tiulu i na torbkach oraz pokaz strojów biskupińskich.

Wystawcy ze stoiska Lokalnej Grupy Działania „Światowid” przybyłych gości raczyli truskawkami, miodami oraz pro-

FOT.: ZK ARCHIWUM SR KŚOW

Dla najmłodszych przygotowano m.in. warsztaty introligatorstwie.

duktem regionalnym w postaci cukierków „krówka”. Można było również zapoznać się z introligatorstwem skórzanym,

malarstwem czy ręcznie sztytami zabawkami.

Oleje tłoczone na zimno, w tym rydzowy, lniany, wie-

Strefa Smaku Wielkopolski cieszyła się dużym zainteresowaniem.

siołkowy, dyniowy, rzepakowy oraz oleje ekologiczne były z kolei oferowane przez LGD „Dolina Samy”. Dla odmiany na stoisku „Czarnkowsko-Trzcineckiej” LGD nie zabrakło grzybów, owoców jagodowych i smarowidła grzybowego na wiejskim chlebie z kiszonym ogórkiem. Przedstawiciele lokalnych grup „Puszcza Noteca” i „Kraina Trzech Rzek” postavili natomiast na ofertę gospodarstw agroturystycznych oraz pasiecznych.

Dla najmłodszych zorganizowano liczne warsztaty, podczas których dzieci mogły poszerzyć kulinarne horyzonty oraz dowiedzieć się, co to jest np. produkt lokalny. Przeprowadzono między innymi warsztaty z wypieku chleba, pszczelarskie – z technik powstawania miodu, „Truskawka w wielu odsłonach” – z przygotowania potraw z truskawek, a także rękodzielnicze i z ginących zawodów, np. „Glina na stół” – o zawodzie garncarza.

Poznański Festiwal Dobrego Smaku był prawdziwym świętem dla wszystkich, którzy poszukiwali ciekawych, inspirujących doznań i często już zapomnianych smaków.

– Serdecznie dziękujemy wszystkim naszym współwystawcom za miło i konstruktywnie spędzony czas oraz za wysiłek włożony we wspólną organizację tego przedsięwzięcia – podsumował udział w festiwalu członek zarządu województwa Tomasz Bugajski.

PROW – ekspres

Grupa Robocza ds. KŚOW

W październiku odbędzie się drugie posiedzenie Grupy Roboczej ds. KŚOW w województwie wielkopolskim. Do zadań tego gremium należy m.in. określanie priorytetów działania Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich, opiniowanie projektów planów działania KŚOW, rekomendacja założeń do dwuletnich planów działania sieci oraz monitorowanie jej prac.

Dożynki Prezydenckie

W dniach 14-15 września w Spale odbędą się Dożynki

Prezydenckie. Pierwszy raz zorganizowano je w tym mieście w 1929 roku na polecenie Ignacego Mościckiego. Departament Programów Rozwoju Obszarów Wiejskich UMWW przygotowuje stoisko regionalne w Miasteczku Regionów, gdzie twórcy ludowi będą prezentować ginące zawody, a zespoły folklorystyczne przedstawią swój dorobek artystyczny.

Samorząd województwa wielkopolskiego na Dożynkach Prezydenckich reprezentować będzie członek zarządu Tomasz Bugajski.

Wielkopolski Klub Fotograficzny

Sekretariat Regionalny Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich Departamentu Programów Rozwoju Obszarów Wiejskich realizuje inicjatywę pod nazwą „Wielkopolski Klub Fotograficzny”. Przedsięwzięcie ma promować dobre praktyki w wykorzystaniu środków unijnych.

Ciekawe zgłoszenia nadesłała Lokalna Grupa Działania „Wrota Wielkopolski”, realizująca tzw. małe projekty w ramach Inicjatywy LEADER Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013. Dzięki wsparciu z programu zorganizowano takie przedsięwzięcia, jak: „Przedszkolak na krańcu Wielkopolski” (na zdjęciu), „Smocze miasteczko”, „Miechowskie Regionalia”, „Strażak w akcji i zabawie” oraz „Magiczna noc Kupały”. Założeniem projektów było wzmocnienie tożsamości kulturowej regionu, integracja mieszkańców oraz poszerzenie oferty kulturalno-społecznej obszaru działania LGD „Wrota Wielkopolski”.

Zachęcamy do nadsyłania zdjęć i fotoreportaży dotyczących wielkopolskich obszarów wiejskich. Fotografie znajdują się na stronie www.wielkopolskie.ksow.pl oraz www.prow.umww.pl, gdzie zamieszczono też warunki uczestnictwa w „Wielkopolskim Klubie Fotograficznym”.

FOT. ARCHIWUM LGD „WROTA WIELKOPOLSKI”

EUROPEJSKI FUNDUSZ ROLNY
NA RZECZ ROZWOJU
OBSZARÓW WIEJSKICH
EUROPA INWESTUJĄCA W OBSZARY WIEJSKIE

SAMORZĄD
WOJEWÓDZTWA
WIELKOPOLSKIEGO

PROJEKT FINANSOWANY JEST ZE ŚRODKÓW UNII EUROPEJSKIEJ W RAMACH POMOCY TECHNICZNEJ PROGRAMU ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH NA LATA 2007-2013.

Instituacja Zarządzająca PROW 2007-2013 – Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Stronę redaguje: Bartosz Zielonacki – Departament Programów Rozwoju Obszarów Wiejskich Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego
ul. Szyperska 14, 61-754 Poznań, tel. 61 626 60 00, fax 61 626 60 04, e-mail: dow.sekretariat@umww.pl, www.prow.umww.pl

Przyjazna droga po naukę

Zróbmy wszystko, aby szkoła i jej otoczenie były bezpieczne dla uczniów.

Zanim wakacje dobiegły końca, w wielu miejscowościach przedstawiciele kilku służb i instytucji podjęli działania w trosce o bezpieczeństwo uczniów zmierzających do szkoły. Wśród nich są również strażnicy miejscy lub gminni, którzy – wykonując codzienne obowiązki – dbają m.in. o bezpieczeństwo pieszych oraz kontrolują tereny publiczne pod względem porządku i eliminacji zagrożeń spowodowanych zaniedbaniami w infrastrukturze czy nieuporządkowaną zielenią. Słowem, dążą do tego, co nazywamy „bezpiecznymi przestrzeniami”.

Poznańscy strażnicy miejscy od połowy sierpnia kontrolowali w powierzonych rejonach służbowych okolice szkół, dróg dojazdowych oraz tras uczęszczanych przez uczniów i na bieżąco wnioskowali do odpowiedzialnych podmiotów o pilne usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości.

Duży wpływ na porządek i bezpieczeństwo uczestników ruchu ma również infrastruktura drogowa, dlatego sprawdzano m.in. oznakowanie drogowe (pionowe i poziome), stan techniczny urządzeń bezpieczeństwa ruchu, w tym barier

Zadbajmy o bezpieczeństwo uczniów szkół zlokalizowanych przy ruchliwych ulicach.

i łańcuszków zabezpieczających dostęp pieszych, a także sprawność przycisków sygnalizacji dla pieszych.

Kontroli poddano również stan dojazdów do przystanków komunikacji publicznej, głównie pod kątem rozrośniętej i nieuporządkowanej zieleni, powodującej powstanie zagrożeń na

trasach uczęszczanych przez uczniów.

Warto zaznaczyć, że strażnicy szkolni dbają też o bezpieczeństwo i spokój uczniów podczas pobytu w szkole, dlatego we współpracy z dyrekcjami tych placówek (szczególnie samorządowych) dokonano ich lustracji. Sprawdzone m.in.:

ogrodzenia, bramy wejściowe, stan techniczny i wyposażenie placów oraz boisk. Zweryfikowano także sprawność szkolnych systemów monitoringu wizyjnego oraz tzw. stref rekreacji dziecięcej. Warto wspomnieć regulacje prawne w tym zakresie, zawarte w Rozporządzeniu MENiS z dnia 31 grud-

nia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (Dz. U. z 2003 r. nr 6 poz. 69, z późniejszymi zmianami).

Od początku roku szkolnego strażnicy szkolni kontynuują również bezpośrednią współpracę z wychowawcami uczniów i nauczycielami wychowania komunikacyjnego. Szczególną uwagę strażnicy poświęcają pierwszoklasistom, zapoznając ich z zasadami bezpiecznego uczestnictwa w ruchu drogowym. Przestrzegają na przykład przed zagrożeniami i prowadzą zajęcia praktyczne z przechodzenia przez jezdnię w okolicach szkoły.

Ponadto dla zwiększenia bezpieczeństwa uczniów strażnicy pełnią prewencyjną służbę w rejonie szkół, gdzie również egzekwują przestrzeganie prędkości przez auta przy pomocy fotoradarów.

Należy podkreślić, że działania strażników szkolnych SMMP na rzecz bezpieczeństwa najmłodszych poznaniaków powinny być czynnie wspierane przez wszystkich dorosłych należących do przykłądem, szczególnie na przejściach dla pieszych i za kierownicą pojazdu.

Wojciech Głuszak SMMP

Nagrody dla szkół

Wojewódzki Ośrodek Ruchu Drogowego w Poznaniu od lat inicjuje w szkołach konkursy adresowane do dzieci i młodzieży – najmłodszych, niechronionych uczestników ruchu drogowego.

Staramy się dostrzegać i wspomagać aktywne placówki, które stwarzają nauczycielom warunki, aby efektywnie i ciekawie prowadzić zajęcia przygotowujące najmłodszych do bezpiecznego poruszania się po drogach. W grudniu na łamach „Monitora” ogłosiliśmy II edycję konkursów edukacyjno-oświatowych, organizowanych przez poznański WORD.

Do konkursu na najlepszy konspekt lekcji wychowania komunikacyjnego zaprosiliśmy nauczycieli ze szkół regionu, którzy nadsyłali autorskie scenariusze zajęć przygotowujących uczniów do świadomego i bezpiecznego uczestnictwa w ruchu drogowym oraz egzaminu na kartę rowerową. Zwyciężyła praca nauczycielki z Zespołu Szkół z Oddziałami Integracyjnymi nr 3 w Poznaniu. Nagrodą jest notebook dla autorki konspektu i wyposażenie szkolnej pracowni wychowania komunikacyjnego w sprzęt komputerowy. Wyróżniono też prace poznańskich nauczycieli z Zespołu Szkół nr 2 oraz ze Szkoły Podstawowej nr 35.

W drugim konkursie, skierowanym do placówek z Poznania i okolic, brano pod uwagę liczbę wydanych kart rowerowych w roku szkolnym 2012/2013. Po uwzględnieniu wielkości placówek zwyciężyły: Samorządowa Szkoła Podstawowa nr 1 we Wrześni oraz Zespół Szkół z Oddziałami Integracyjnymi nr 3 w Poznaniu. Nagrodami są rowery i kaski.

Gratulujemy zwycięzcom i zapraszamy innych do naśladowania. Mamy nadzieję, że wyposażenie szkolnych pracowni i miasteczek ruchu drogowego oraz ciekawe zajęcia z wychowania komunikacyjnego przyczynią się do poprawy bezpieczeństwa na drogach.

W nowym roku szkolnym zamierzamy kontynuować konkursy dla nauczycieli, a także zaprosić do rywalizacji starszych uczniów szkół podstawowych. Szczegóły ogłosimy wkrótce na łamach „Monitora” i na stronie internetowej poznańskiego WORD.

Marek Szykor
WORD Poznań

Bezpieczniej i pewniej na motocyklu

Pierwsi uczestnicy szkoleń podnoszą swoje umiejętności jazdy na motorze, korzystając z zaproszenia Automobilkлубu Wielkopolski i ośrodków ruchu drogowego w Poznaniu i Kaliszu.

Na początku szkoleń prowadzonych na Torze Poznań przez instruktorów sportu motocyklowego oraz instruktorów techniki jazdy uczestnicy prezentowali swoje umiejętności. Bardzo często okazywało się, że większość z nich to tzw. mistrzowie prostej.

Po weryfikacji tych umiejętności instruktorzy musieli przypomnieć motocyklistom niezbędną wiedzę, m.in. w zakresie: bezpieczeństwa kie-

rowcy, jego stroju, przyspieszania i hamowania, prawidłowego toru jazdy, bezpiecznego prowadzenia motocykla na prostej i w łuku, zmiany kierunku jazdy w łuku, stabilności jazdy przy dużej prędkości, a także pomocy medycznej.

Po części teoretycznej kursanci przystąpili do zajęć praktycznych. Pod okiem prowadzących ćwiczyli manewry bezpiecznego poruszania się po drodze, pamiętając, że tylko trening czyni mistrza.

Motocykliści to tzw. niechronieni uczestnicy ruchu drogowego. To, co dla samochodu kończy się stłuczką lub niegroźną kolizją, w przypadku motocykla staje się poważ-

Po części teoretycznej motocykliści przystąpili do zajęć praktycznych.

nym wypadkiem drogowym. Uczestnicy szkoleń zgodnie stwierdzili, że tego rodzaju zajęcia są potrzebne dla zwery-

fikowania swoich umiejętności. Przekonują, że na bezpieczeństwo jazdy składa się wiele czynników, o czym więk-

szość zapomina lub nie wie. Przykładem może być m.in. umiejętność upadku, co podkreślali instruktorzy.

Przypominamy, że nadal czekamy na kierowców z kategorią A, A1 i A2 ze stażem do 3 lat – z Poznania i Kalisza oraz powiatów poznańskiego, kaliskiego, gnieźnieńskiego, jarońskiego, kępińskiego, krotoszyńskiego, międzychodzkiego, nowotomyskiego, obornickiego, ostrowskiego, ostrzeszowskiego, pleszewskiego, szamotulskiego, śremskiego, średzkiego i wrzesińskiego. Wszelkie informacje o szkoleniu dostępne są na stronie internetowej www.aw.poznan.pl

Piotr Monkiewicz AW

WOJEWÓDZKA RADA BEZPIECZEŃSTWA RUCHU DROGOWEGO W POZNANIU

www.brd.poznan.pl

Redaguje zespół: Sławomir Brandt, Ryszard Fonzychowski, Wojciech Głuszak, Maciej Bednik, Piotr Monkiewicz, Marek Szykor, Dariusz Fleischer
Adres redakcji: WORD, 61-623 Poznań, ul. Wilczak 53, tel. 61 829-01-88

podpatrzone

FOT. A. BOIŃSKI

Takich powodów do radości podczas turnieju nasza drużyna przesadnie wiele nie miała, ale zaskarbiła sobie powszechną sympatię.

Koleżanki i koledzy z Kancelarii Sejmiku po raz pierwszy (choć to była już czwarta odsłona tej imprezy) wystartowali w turnieju o mistrzostwo UMWW w siatkówce plażowej i od razu zdobyli puchar! Ekipa, w sposób znaczący wzmocniona aż połową redakcji „Monitora Wielkopolskiego”, dostała Nagrodę Marszałka Województwa Wielkopolskiego dla Najsympatyczniejszej Drużyny!!!

Dla przyzwoitości odnotujmy, że turniejowe podium zajęli reprezentanci innych marszałkowskich departamentów: programów rozwoju obszarów wiejskich, kontroli administracyjnego. Gratulujemy i zazdrościmy, ale zdajemy sobie sprawę, że gdyby nasza drużyna zdobyła medal, pewnie już nie byłaby najsympatyczniejsza...

Jesteśmy jednak przekonani, że za rok – gdy już

oswoi się z piaskiem pod stopami oraz stresem wywołanym nadlatującą zniecałką piłką i nie będzie musiała przeznaczać pierwszych meczów na zapoznanie się z zasadami turniejowego regulaminu – z pewnością kancelaryjno-monitorowa ekipa stanie przed nieładnym dylematem: celować w puchar dla „sympatycznych” czy raczej w medalowe pozycje.

przeczytane

– Dobry słusarz jest tysiąc razy więcej wart na rynku niż słaby politolog – powiedział, jak wyczytaliśmy w relacjach z inauguracji roku szkolnego 2013/2014, premier Donald Tusk. Nie byłibyśmy sobą, gdybyśmy nie podążyli tym tropem...

Podrażyliśmy (dzięki za pomoc kadrom UMWW!) i możemy ogłosić, że wśród kilkuset pracowników zatrudnianych przez wielkopolskiego marszałka aż 81 to absolwenci politologii; nie ma za to ani jednego słuszarza z wykształcenia! Nie wiemy natomiast, kto mógłby nam odpowiedzieć, czy ten zastęp politologów bardziej przynależy do kategorii „dobrych” czy „słabych”. Oj, dał nam (nam jak nam, ale marszałkowi to już na pewno) premier do myślenia!

PS Jako że wszyscy (sic!) członkowie redakcji „Monitora” mają wykształcenie politologiczne, prosimy dać znać, gdyby ktoś słyszał o jakimś dobrym i tanim kursie słusarskim.

monitorujemy radnych

>> Seweryn Kaczmarek:

Struś Pędziwiatr u źródeł Amazonki

RYS. M. GRELA

- >> **Zdanie „radny to brzmi dumnie”...** to bardziej odpowiedzialność niż duma.
- >> **Fakt, że Wielkopolanie nie znają radnych sejmiku...** potwierdzam, mam jednak nadzieję, że ta rubryka stanie się jedną z form zaprezentowania radnych naszego województwa.
- >> **Podczas sesji sejmiku najczęściej siedzę obok...** weterana wśród radnych – kolegi Waldemara Witkowskiego oraz najmłodszego z naszego klubu – Macieja Wiśniewskiego **i dlatego...** z jednej strony wspieram się doświadczeniem, a z drugiej – czerpię entuzjazm wynikający z młodości.
- >> **Podczas sesji najbardziej lubię słuchać...** mądrych i rzeczowych odpowiedzi.
- >> **Nie wyobrażam sobie samorządu województwa bez...** kompetentnych pracowników Urzędu Marszałkowskiego, którzy pilnują budżetu i wspierają działania radnych.
- >> **Gdybym był marszałkiem...** bardziej zadbałbym o interesy całego województwa, a nie tylko o Poznań i okolice.
- >> **Ostatni raz jechałem regionalną koleją...** na ostatnią sesję, gdyż kolej to mój ulubiony środek lokomocji (chciałbym doczekać czasów, kiedy w Polsce będzie można jeździć kolejami dużych prędkości).
- >> **W szkole wotali na mnie...** Struś Pędziwiatr, ze względu na moją naturę (nie dotyczy chowania głowy w piasek...), to jest szybkość działania, dynamikę i chęć poznania świata.
- >> **Jako dziecko marzyłem o...** podróżach w daleki świat. Szczególnie fascynowała mnie Ameryka Południowa, dotarcie do źródeł Amazonki i poznanie kultury Inków.
- >> **W przeszłości myślałem, że zostanę...** leśnikiem lub marynarzem, gdyż lubię kontakt z przyrodą, a jako marynarz mógłbym realizować moje pasje podróżnicze.
- >> **Ostatnio najbardziej rozbawił mnie...** sposób tłumaczenia ministra finansów w sprawie przyczyn niedoszacowania budżetu.
- >> **Do szewskiej pasji doprowadza mnie...** bezsilność nas, radnych opozycji w załatwianiu pozornie prostych spraw.
- >> **Dla poprawy nastroju...** planuję kolejną podróż.

wyśledzone

FOT. 2X P. RATAJCZAK

Śledząc uważnie zarówno zapowiedzi, jak i sam przebieg Wojewódzko-Diecezjalnych Dożynek Wielkopolskich, na własne uszy (a nawet na dwie pary uszu) wielokrotnie słyszeliśmy, jak gospodarze uroczystości podkreślali fakt, że wielkopolskie rolnictwo dynamicznie się zmienia i modernizuje. Postanowiliśmy sprawdzić, na ile można wierzyć tym słowom. Co prawda na sprzeczne rolniczym zbytnio się nie znamy (co nam ostatnio nawet wytknęła pewna czytelniczka), ale na szczęście pod ręką była towarzysząca dożynek w Środzie Wielkopolskiej specjalna wystawa. I co się okazało?! Niby dziesięciolecia mijają, a kombajny niczym się nie różnią – firma ta sama, kolory te same, tu kierownica i tam kierownica...

Monitor Wielkopolski – magazyn samorządowy

Wydawca: Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego – Kancelaria Sejmiku
al. Niepodległości 18, 61-713 Poznań, tel. 61 62-67-030, fax 61 62-67-031
Rada Programowa: Lech Dymarski (przewodniczący), Zbigniew Czerwiński (wiceprzewodniczący), Krzysztof Grabowski (sekretarz), Tatiana Sokołowska, Waldemar Witkowski
Redakcja: Artur Boiński (redaktor naczelny), Piotr Ratajczak (sekretarz redakcji)
Adres redakcji: al. Niepodległości 18, 61-713 Poznań, budynek B, pokój 223, tel. 61 62-67-036, fax 61 62-67-048, e-mail: monitor@umww.pl, www.monitorwielkopolski.pl
Materiałów nie zamówionych nie odsyłamy. Zastrzegamy sobie prawo do redakcji tekstów. Redakcja nie ponosi odpowiedzialności za treść zamieszczonych reklam i ogłoszeń. Publikacje promocyjne w Monitorze Wielkopolskim można zamawiać pod numerem telefonu 61 62-67-036.

Następny numer „Monitora Wielkopolskiego” ukaże się 11 października.

>> Seweryn Kaczmarek
>> ur. 16 grudnia 1947 r., Oleśnica
>> inżynier budownictwa, prywatna firma
>> wybrany z listy SLD w okręgu nr 5
>> 3571 głosów